

SEANCES DU MERCREDI 4 JUIN 1980
VERGADERINGEN VAN WOENSDAG 4 JUNI 1980ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DU MATIN
OCHTENDVERGADERING

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 1680.

MESSAGES :

Page 1680.

Chambre des Représentants.

COMMUNICATIONS :

Page 1680.

Cour des comptes.

PROJETS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1980.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1979.

Discussion générale. — *Orateurs* : MM. Claeys, rapporteur, Peeters, De Rore, Delpérée, Kuylen, Vergeylen, Poulain, page 1681.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 1692.

Mme Mayence-Goossens. — Proposition de loi insérant un article 43bis dans la loi du 29 mars 1962 organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme.

M. Deleeck. — Proposition de loi concernant la présentation du budget du ministère de la Prévoyance sociale.

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 1680.

BOODSCHAPPEN :

Bladzijde 1680.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN :

Bladzijde 1680.

Rekenhof.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1980.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1979.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : de heren Claeys, rapporteur, Peeters, De Rore, Delpérée, Kuylen, Vergeylen, Poulain, blz. 1681.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 1692.

Mevr. Mayence-Goossens. — Voorstel van wet tot invoeging van een artikel 43bis in de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw.

De heer Deleeck. — Voorstel van wet betreffende de voorstellingswijze van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Mesotten, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Mesotten, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 heures.

De vergadering wordt geopend te 10 uur.

CONGES — VERLOF

Mme Remy-Oger et M. Bailly, en mission à l'étranger; MM. Fézir (jusqu'au 1er juillet) et Vandezande, pour raison de santé; Goossens, en raison d'obligations professionnelles jusqu'au 16 juin; Conrotte, en raison d'autres devoirs; Mme De Loore-Raeymaekers, pour des raisons familiales, demandent un congé.

Vragen verlof : Mevr. Remy-Oger en de heer Bailly, met opdracht in het buitenland; de heren Fézir (tot 1 juli) en Vandezande, wegens gezondheidsredenen; Goossens, wegens beroepsaangelegenheden tot 16 juni; Conrotte, wegens andere plichten; Mevr. De Loore-Raeymaekers, wegens familiale redenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. F. Guillaume, Lambiotte, Lagneau, Hanin, van Waterschoot, en mission à l'étranger; Lecoq, empêché; Mme Nauwelaerts-Thues et M. Dalem, en raison de devoirs administratifs; MM. Van den Eynden, en mission d'autres devoirs; Canipel, en raison d'obligations professionnelles; Hostekint, pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering : de heren F. Guillaume, Lambiotte, Lagneau, Hanin, van Waterschoot, met opdracht in het buitenland; Lecoq, belet; Mevr. Nauwelaerts-Thues en de heer Dalem, wegens ambtsbezigheden; de heren Van den Eynden, wegens andere plichten; Canipel, wegens beroepsaangelegenheden; Hostekint, wegens gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 29 mai 1980, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour, les projets de loi :

1° Contenant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1980;

Bij boodschappen van 29 mei 1980, zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen, de ontwerpen van wet :

1° Houdende de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1980;

2° Ajustant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1979;

2° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1979;

3° Contenant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1980;

3° Houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1980;

4° Ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1979;

4° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1979.

— Inscrits à l'ordre du jour.

Op de agenda geplaatst.

M. le Président. — Par messages du même jour, la Chambre fait également connaître qu'elle a adopté, tels qu'il lui ont été transmis par le Sénat, les projets de loi :

1° Contenant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1980;

Bij boodschappen van dezelfde dag deelt de Kamer tevens mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij haar door de Senaat werden overgezonden, de ontwerpen van wet :

1° Houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1980;

2° Ajustant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1979;

2° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1979;

3° Ajustant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1979;

3° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1979;

4° Contenant le budget du ministère des Communications de l'année budgétaire 1980;

4° Houdende de begroting van het ministerie van Verkeerswezen voor het begrotingsjaar 1980;

5° Ajustant le budget du ministère des Communications de l'année budgétaire 1979;

5° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Verkeerswezen voor het begrotingsjaar 1979.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATION — MEDEDELING

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — Conformément à l'article 14 modifié de la loi du 29 octobre 1846, la Cour des comptes transmet au Sénat, par dépêche du 28 mai 1980, une délibération du Conseil des ministres du 25 avril 1980 (n° 132), au sujet du différend survenu entre ce collège et le ministre des Affaires bruxelloises concernant l'octroi de primes à l'assainissement d'habitations insalubres améliorables.

Overeenkomstig het gewijzigde artikel 14 van de wet van 29 oktober 1846, zendt het Rekenhof aan de Senaat, bij dienstbrief van 28 mei 1980, het besluit van de Ministerraad d.d. 25 april 1980 (nr. 132) in verband met het geschil gerezen tussen dat college en de minister van Brusselse Aangelegenheden omtrent het toekennen van premies voor het saneren van verbeterbare ongezonde woningen.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET
MINISTERIE VAN SOCIALE VOORZORG VOOR HET BEGRO-
TINGSJAAR 1980

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGRO-
TING VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE VOORZORG VOOR
HET BEGROTINGSJAAR 1979

Algemene beraadslaging

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE
LA PREVOYANCE SOCIALE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE
LA PREVOYANCE SOCIALE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion générale

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg.

Nous abordons l'examen des projets de loi relatifs au budget du ministère de la Prévoyance sociale.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Claeys, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, uw commissie voor de Tewerkstelling, de Arbeid en de Sociale Voorzorg heeft in bijzonder moeilijke omstandigheden de begroting voor 1980 en de aanpassingen voor 1979 gedurende vijf vergaderingen besproken. Na een eerste vergadering op 18 december 1979, waarop de toenmalige minister van Sociale Voorzorg en Pensioenen een uiteenzetting gaf over zijn begroting en zijn sociaal beleid, diende de bespreking te worden onderbroken als een gevolg van de regeringsmoeilijkheden en de staking van een aantal geneesheren. Een nieuw regeerakkoord kwam tot stand op 19 januari 1980; ondertussen was de staking der geneesheren geëindigd en kon uw commissie de werkzaamheden hervatten op 5 februari en beëindigen op 19 maart jongstleden.

Na een nieuwe regeringscrisis en een nieuwe regeringsverklaring kan de Senaat deze begroting thans behandelen, maar met een andere titularis aan het hoofd van het departement van Sociale Voorzorg.

De bespreking in uw commissie werd eveneens doorkruist door de behandeling in de Kamer van volksvertegenwoordigers van de programmawet, waarvan eveneens nog wijzigingen in het vooruitzicht werden gesteld. Daarbij komt nog dat de minister op 28 mei jongstleden in de Kamercommissie heeft aangekondigd dat men flink opschiet met een voorontwerp van raamwet betreffende de hervorming van de sociale zekerheid, waarvan hij hoopt dat deze, na voorafgaand overleg met de sociale partners en met de Raad van State, nog vóór het zomerreces in één van beide Kamers zal kunnen worden goedgekeurd. Gisteren en vandaag kregen wij via de kranten kennis van de inhoud van dit voorontwerp.

De begroting van Sociale Voorzorg bedroeg oorspronkelijk zonder indexprovisie 86 miljard 781,9 miljoen. De kredieten betreffende de minder-validen ten belope van 8 miljard 284 miljoen werden gecommunautariseerd. Ingevolge het nieuw regeerakkoord van 19 januari jongstleden werden deze kredieten bij amendement opnieuw ingevoegd, zodat de begroting totaal 97 miljard 544,6 miljoen bedraagt. Ondertussen werden door de minister nieuwe amendementen aangekondigd, zodat wij bij deze cijfergegevens niet blijven stilstaan.

De begroting van Sociale Voorzorg geeft geen volledig beeld van de inspanningen op het gebied der sociale zekerheid, aangezien de begrotingen van de verschillende parastatale instellingen van de sociale zekerheid niet waren gevoegd bij deze begroting. Alle begrotingen van die instellingen waren nog niet goedgekeurd door de minister van Sociale Voorzorg en Pensioenen en door de minister van Begroting en konden bijgevolg niet in de bijlagen worden opgenomen. In de bijlage IV vindt u enkel een overzicht van de voornaamste budgettaire verrichtingen van die instellingen.

Uw commissarissen drukten hun ongenoegen uit over deze manier van werken, maar de minister verklaarde dat de vertraging zijn oorsprong vindt in het feit dat de begrotingen van die instellingen in overeenstemming dienden te worden gebracht met de kredieten opgenomen in de staatsbegroting. Bovendien brengt de regeringscommissaris of de afgevaardigde van Financiën soms een negatief advies uit over de een of andere post van de begroting, wat leidt tot briefwisseling en besprekingen, wat de procedure van de goedkeuring der begrotingsvoorstellen vertraagt.

De minister gaf in zijn inleidende uiteenzetting een overzicht van de verwezenlijkingen in 1979 en de sociale uitkeringen in 1980. Wat de sociale zekerheid in het algemeen betreft, stelde hij vast dat op grond van de regeringsverklaring van 5 april 1979 en bevestigd in de intensieverklaring van de regering en van de sociale gesprekspartners tijdens de maand juli 1979, deze diende hervormd te worden op grond van een nieuwe solidariteit en van een grotere doelmatigheid. De werkmethode werd vastgesteld: overleg met de sociale gesprekspartners en een discussie die moet aangevat worden op basis van het advies van de Nationale Arbeidsraad. De minister verwees naar zijn concrete voorstellen geformuleerd in zijn « Plan voor de hervorming van de sociale zekerheid » dat hij aan de Ministerraad heeft voorgelegd in september 1979.

Deze basisprincipes van de hervorming van de sociale zekerheid maakten het voorwerp uit van een ontwerp van akkoord met de sociale gesprekspartners, namelijk het ontwerp van raamakkoord, opgenomen in bijlage I van het verslag.

Van dit alles kwam echter niets in huis en heeft de nieuwe minister nu een raamwet aangekondigd zoals wij zoëven verklaarden, die volgens de nieuwe regeringsverklaring betrekking zal hebben op een harmonisatie van de bestaande sectoren, op een sociaal rechtvaardiger inkomenshervreiding en op de vereenvoudiging van de instellingen en de administratieve procedures.

De leden van uw commissie hebben inzake de hervorming van de sociale zekerheid heel wat vragen gesteld onder andere over de werkzaamheden van de Nationale Arbeidsraad en over de basisbesprekingen van de fundamentele hervorming. Men drong aan op de volledige onderwerping van het dienstbodenpersoneel aan de sociale zekerheid. Ook werd om maatregelen verzocht met betrekking tot de gelijke behandeling van mannen en vrouwen. De mogelijke weerslag van de perekwatie van de kadastrale inkomens op het onderzoek naar de bestaansmiddelen in de sociale sector, kwam eveneens aan bod. Van deze gelegenheid maken wij gebruik om bij de minister aan te dringen op de snelle goedkeuring door de Kamer van volksvertegenwoordigers van het wetsontwerp van onze collega Deleeck tot instelling van een koninklijke commissie die zal belast worden met de voorbereiding van de codificatie, harmonisatie en vereenvoudiging van de wetgeving inzake sociale zekerheid.

Tijdens de bespreking in uw commissie werd heel wat aandacht besteed aan de financiële toestand van de ziekte- en invaliditeitsverzekering die sedert jaren een bron van voortdurende ongerustheid vormt. Het deficit van de sector uitkeringen werd gebracht op 8 895 miljoen voor het algemeen stelsel en op 131 miljoen voor de zelfstandigen. In de sector van de geneeskundige verzorging bedraagt het deficit 15 293 miljoen in het algemeen stelsel en 1 454 in dat der zelfstandigen, zijnde in totaal 25 775 miljoen.

Aan dit bedrag moet nog 2 miljard 305 miljoen worden toegevoegd voor de renten van consolidatielening. Bijgevolg is het totale mali voor 1980, 28 miljard 80 miljoen. Rekening houdend met een deficit op het einde van 1979 van 21 758 miljoen in het algemeen stelsel en van 2 084 miljoen in dat der zelfstandigen, voorziet men eind 1980 te kunnen afsluiten met een totaal deficit van 51 miljard 923 miljoen frank.

De nieuwe minister heeft in de Kamercommissie een meer optimistische noot laten klinken, namelijk dat het tekort voor het jaar 1979, 5 miljard minder zal bedragen dan verwacht werd, hoofdzakelijk toe te schrijven aan de maatregelen in de ziekenhuissector. Hij deelde eveneens mede dat voor het jaar 1980 de begroting zal herzien worden om rekening te houden met een aanzienlijke vermindering van het gecumuleerd tekort.

Dit alles neemt niet weg dat de toestand ernstig is. De redenen zijn voldoende bekend; naast de gevolgen van de economische crisis inzake ontvangsten van bijdragen, is er ook de weerslag van de budgettaire maatregelen van de regering, de veroudering van de bevolking, het toenemende gebruik van geneesmiddelen, de ontwikkeling van de technische geneeskunde enz.

De minister kondigde ook maatregelen op korte termijn aan, in de programmawet en die nu wellicht met een aantal nieuwe voorstellen zullen worden voorgelegd aan het Parlement in de aangekondigde begrotingswet.

Tussen de initiale uiteenzetting van de minister op 18 december 1979 en 29 februari 1980 werden reeds een aantal maatregelen getroffen, zo bijvoorbeeld wijziging aan de reglementering van de lijst der voorschriften betreffende verstrekkingen van klinische biologie en beperking van de terugbetaling van de nierdialyse; vermeerdering van het remgeld voor bezoek van de huisdokter; verbetering van de controle van de WIGW, vermindering van de administratiekosten van de verzekeringsinstellingen; vaststelling van de tarieven voor de verstrekkingen van geneesheren en tandartsen; en de betwiste maatregel inzake het in

overeenstemming brengen van het begrip « gezinshoofd » in de sector uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid en de inhoud van dat begrip in de sector werkloosheid. In een interpellatie op 26 maart jl. verzette collega Houben zich tegen dit laatste koninklijk besluit van 23 januari 1980 waar wij ons persoonlijk wensen bij aan te sluiten. Wij kunnen vooral niet akkoord gaan met het veel te lage peil van de inkomstengrens, namelijk 44 132 frank per jaar.

Dit zou minstens in overeenstemming dienen te zijn met de laagste uitkering, die in de werknemerssector gewaarborgd wordt aan de invalide zonder personen ten laste, die de hoedanigheid van regelmatig werknemer heeft. Tegenover het indexcijfer van maart 1980 bedraagt die gewaarborgde uitkering op jaarbasis 163 699 frank.

Tenslotte wensen wij de aandacht te vestigen van de minister op de onhoudbare situatie van vele ziekenhuizen. Wanneer niet dringend maatregelen door de regering worden genomen, dreigen een aantal ziekenhuizen hieraan ten onder te gaan, zullen zij geen middelen meer hebben om hun personeel te betalen, zullen zij eventueel moeten sluiten en hun zieken op straat zetten.

De hoger geschetste financiële situatie van de ziekte- en invaliditeitsverzekering is er rechtstreeks de oorzaak van. Aldus beschikken de ziekenfondsen niet over de financiële middelen om tijdig te betalen.

Zij betalen natuurlijk eerst de invaliden en de mensen aan de winketten. Wie zou dit betwisten? Nadien blijven onvoldoende middelen over om tijdig de ziekenhuizen te betalen via het systeem derde-betaler.

De jongste tijd schommelde het bedrag van de onbetaalde facturen rond de 20 miljard, recent gestegen tot 25 miljard. Wanneer de regering niet dringend maatregelen neemt zou dit bedrag kunnen oplopen tot 45 à 50 miljard tegen eind 1980. De regering moet het probleem ten gronde aanpakken door vers geld ter beschikking te stellen. Het Riziv moet bovendien over een normaal bedrijfskapitaal beschikken. Een omzet van meer dan 200 miljard per jaar met slechts een bedrijfskapitaal van 7,5 miljard is een onhoudbare situatie.

Wat de kinderbijslagen betreft, gaf de minister een overzicht van de verschillende koninklijke besluiten, zo onder meer de uitbreiding aan de rechten op kinderbijslag voor de verlaten echtgenote, vernieuwing van de toekenningsvoorwaarden van kinderbijslag ten voordele van het kind dat een leerovereenkomst heeft gesloten enz., de verbetering van het stelsel tot invoering van de gewaarborgde gezinsbijslag door afschaffing van het onderzoek naar de bestaansmiddelen wanneer dit reeds gebeurde krachtens een andere wetgeving, verhoging van het toegelaten bedrag van de bestaansmiddelen, rekening houdend met het aantal gerechtigde kinderen ten laste, terugwerkende kracht van de aanvraag in geval van weigering van kinderbijslag of de geboortepremie en mogelijkheid tot toekenning van de geboortepremie voor de kinderen die geplaatst zijn ten laste van een openbare overheid.

Tenslotte werd in september een bijzondere schoolbijslag toegekend aan alle rechthebbende kinderen, geboren vóór 1 januari 1977. Voor 1980 werd in de programmawet de integratie opgenomen van de toekenning van een speciale schooltoelage, de zogenaamde veertiende maand in de geoorde wetten.

Aandacht werd door uw commissie besteed aan het boni in deze sector en de vooruitzichten voor de toekomst afhankelijk uiteraard van de evolutie van de economische toestand.

Inzake jaarlijkse vakantie werden de fictieve lonen die in aanmerking werden genomen bij de berekening van het vakantiegeld voor de handarbeiders met betrekking tot de dagen van werkonderbreking, die gelijkgesteld zijn met de werkelijke arbeidsdagen, met 8,1102 pct. verhoogd.

Voor 1980 werd aangekondigd dat de gelijkstelling zal worden verwezenlijkt tussen mannen en vrouwen, ten aanzien van de refertelonen voor de dagen van werkonderbreking.

Wat de beroepsziekten betreft, werden de voorwaarden vastgesteld welke de leerlingen en studenten moeten vervullen om het voordeel van de schadeloosstelling voor beroepsziekten te bekomen. Daarenboven werd de lijst van de beroepsziekten, die aanleiding geven tot schadeloosstelling, uitgebreid en aangevuld met « allergische ademhalingsstoornissen in het arbeidsmilieu door antibiotica en door proteolytische enzymen ».

Voor 1980 zijn de objectieven als volgt :

1. De uitvoering van de aanbeveling door de Internationale Arbeidsconferentie en door de EEG waarbij de getroffen van een aandoening die niet voorkomt op de lijst, doch het bestaan van een oorzakelijk verband tussen risico en de aandoening kunnen bewijzen, te vergoeden;

2. Het verlenen van sociale bijstand aan de door beroepsziekte getroffen;

3. Het in overeenstemming brengen van een aantal bepalingen met de arbeidsongevallenwet.

Inzake de verwezenlijkingen in de loop van 1979 in de sector van de sociale pensioenen en de inkomens van de bestaanszekerheid kan de minister citeren : de herwaardering van de tegemoetkoming voor hulp van een derde met 25 pct. van 1 juli 1979 af. Wat het gewaarborgd inkomen van de bejaarden aangaat, werden verschillende technische aanpassingen doorgevoerd, zo bijvoorbeeld de feitelijke gescheiden echtgenoten, ten minste tien jaar, worden voortaan gelijkgesteld met de van tafel en bed gescheiden echtgenoten inzake toekenningsvoorwaarden en de berekening van het gewaarborgd inkomen. Verder werden inzake sociale pensioenen verschillende maatregelen van sociale vooruitgang getroffen in 1978 die in de loop van 1979 werden doorgevoerd.

Voor 1980 zullen volgens de regeringsverklaring de inspanningen vooral worden geconcentreerd op de misdeelden. Een krediet van 2,3 miljard zal hieraan worden besteed van 1 januari 1980 af.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden, bestaansminimum, gewone tegemoetkoming aan minder-validen en invaliditeitsvergoedingen toegekend aan de onregelmatige werknemers, zullen worden verhoogd. De wetgeving die in de welvaartsbinding van de sociale uitkeringen voorziet, zal worden toegepast. Daarenboven zal een krediet van 1 miljard worden uitgetrokken voor de verbetering van te kleine pensioenen.

Uw commissarissen hebben uitvoerig over dit hoofdstuk gehandeld. Er werd sterk aangedrongen opdat de toegezegde verhogingen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 1980 zou gebeuren. Er werd een lans gebroken om de bestaande discriminaties tussen de minimumpensioenen voor alleenstaande mannen en alleenstaande vrouwen op te heffen. Maar vooral werd aandacht besteed aan de maatregelen om de billijkheid van het pensioenstelsel te verbeteren, de procedure te vereenvoudigen en menselijk te maken. Wat dit laatste punt betreft, heeft uw commissie de bevoegde ambtenaren gehoord, werd uitleg verstrekt en voorstellen geformuleerd over een mogelijke humanisering van de procedure en een personalisering van de kennisgevingen. Ook inzake minder-validen werd aangedrongen op de hervorming van de reglementering inzake tegemoetkomingen met als doel deze te vereenvoudigen, te harmoniseren, de procedure te vereenvoudigen en een evenwicht te zoeken tussen de oude en de nieuwe stelsels van tegemoetkomingen.

Ook werd opnieuw gepleit voor het « enige dossier » waarvoor de minister verwees naar de uitbreiding van de bevoegdheden van de gemeenschappen tot de persoonsgebonden materies en meer in het bijzonder naar de sector van de geneeskundige verzorging, dossier dat moet worden beheerd door de administratie van de gemeenschappen.

Wij hebben getracht zo goed mogelijk de inleiding van de minister en de bespreking in uw commissie samen te vatten. Wij verontschuldigen ons bij de collega's niet al hun waardevolle bemerkingen en suggesties te hebben kunnen weergeven. Wij hopen wel erin geslaagd te zijn de voornaamste te hebben geciteerd.

Tot slot kunnen wij mededelen dat het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1980 en de aanpassing van de begroting 1979 meerderheid tegen minderheid met 12 stemmen tegen 4 werden aangenomen en wij nodigen de Senaat uit, dit eveneens te willen doen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Peeters.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, in mijn uiteenzetting bij de bespreking van het door de Eerste minister toegelichte regeerakkoord, heb ik, bij de kritische analyse van het daarin voorgestelde welzijnsbeleid, de vraag gesteld : hoe welzijnsgericht is dit welzijnsbeleid dan wel? Ik heb overzichtelijk en schematisch het voorgenomen welzijnsbeleid daarom getoetst aan enkele algemeen aanvaarde, wetenschappelijk gefundeerde sociologische beleidscriteria.

Met de term « welzijnsgericht » wordt immers aangesloten op wat, hoe langer hoe meer, als algemeen beleidsdoel wordt voorgehouden.

De uitgangspunten hiervan zijn dat alle voorzieningen in de welzijnssector in het algemeen, en in de sector van de sociale voorzorg meer in het bijzonder, zoals alle initiatieven in en van de samenleving, in het bereik van iedereen moeten komen; dat deze voorzieningen hun grondslag moeten vinden in onderkende behoeften en daarop gericht moeten blijven en dat ook de direct bij die behoefte betrokkenen, naar eigen mogelijkheden aan die initiatieven moeten kunnen deelnemen. Als dusdanig wordt « welzijn » het object van een totaal beleid. Dit leidt ertoe dat voorzieningen in de verschillende sociale sectoren pas zinvol zijn voor zover ze op deze uitgangspunten verder bouwen.

*De heer Gramme, ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

Getoetst aan deze criteria van welzijnsgerichtheid zijn de intenties van deze regering, in de sector van de welzijnszorg en van de sociale voorzorg, zoals die in het gereerakkoord zijn aangeroerd, vaag en inhoudsloos gebleken.

Tegenover de dwingende en dringende noodzaak van een coherent, vernieuwend en ten gronde hervormend beleid, met duidelijke opties, broodnodige efficiënte en ingrijpende heroriënteringen, stelt zij een samenraapsel van vage voornemens en losse maatregelen, zoals wij reeds zegden, de naam van beleid gewoon onwaardig.

Bovendien bleek het zonder meer duidelijk dat de welzijnszorg, en ons stelsel van sociale zekerheid meer in het bijzonder, in dit land in zijn primordiale herverdelende rol op zijn minst zijn doel is voorbijgeschoten.

Bij de bespreking van de voorliggende begroting van Sociale Voorzorg voor het jaar 1980 hebben wij dan ook dezelfde kernvraag gesteld: hoe sociaal en hoe voorzorgsgericht is deze sociale voorzorg dan wel? Hoe bestaanszekerheidsgericht is het wijduitgesponnen, onoverzichtelijk met van voorzieningen van ons stelsel van sociale zekerheid?

Er zijn immers ook in het stelsel van de sociale voorzorg een aantal factoren, hoofdzakelijk van sociale aard, die maken dat de herverdeling, die toch het doel en de functie moeten zijn van een rechtvaardig sociaal beleid, en die het resultaat zou moeten zijn van een billijke spreiding én van de sociale bijdragen én van de sociale uitkeringen, factoren die maken dat deze herverdeling anders verloopt dan men aanvankelijk meende te mogen verwachten, die zelfs maken dat een herverdeling in omgekeerde zin niet uitgesloten is, zelfs waarschijnlijk in sommige sectoren.

Sociale voorzieningen komen tot stand op grond van bepaalde behoeften van bepaalde groepen, groepen die deze voorzieningen, op grond van hun sociale en/of politieke macht, als beleidsdoelstellingen en als beleidsmaatregelen kunnen doordrukken. Zo bekeken is de sociale zekerheid een instrument geworden, waarmee bepaalde groepen hun welvaart en bestaanszekerheid structureel beveiligd en uitgebouwd hebben. Hierbij speelt echter de sociale gelaagdheid, de sociologische structuur van deze groepen, aansluitend bij de sociale gelaagdheid en de sociologische structuur van de ganse, globale samenleving, een zeer grote rol.

De culturele dominantie van de hogere en middenlagen in deze sociale gelaagdheid brengt immers met zich dat, zowel wat betreft sociale bijdragen als wat betreft sociale voorzieningen, deze dominantie met andere woorden van de « kansarmen », automatisch moet leiden tot mechanismen van scheeftrekking, die de middenlagen proportioneel in een betere, in een kansrijkere herverdelingspositie plaatsen dan de onderlaag van de « kansarmen » in onze maatschappij, kansarmen waarvoor — hoe tegensprekelijk ook — de herverdelingsfunctie van onze sociale zekerheid toch oorspronkelijk in wezen was bedoeld.

De sociale bijdragen zijn immers niet progressief maar proportioneel en, door het spel van de loongrens vanaf een bepaalde inkomenshoogte, constant en dus degressief ten aanzien van het verder stijgend inkomen.

Komt daar nog bij dat de hogere inkomenscategorieën door hun levenswijze en door hun hogere standaard van verzorging meer opnemen. Dit is het door collega Herman Deleeck zo treffend genoemde « Matteüs-effect », hierbij refererende naar de bijbelse uitspraak: « Want aan wie heeft zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar van wie niet heeft, zal ook ontnomen worden wat hij bezit. »

Het is immers een vaststaand en logisch uit het systeem voortvloeiend feit dat de laagste inkomenscategorieën meer betalen dan zij opnemen, dit ten voordele van de hogere inkomenscategorieën, die per slot van rekening meer opnemen dan betalen. De grotere uitgaven en dus grotere terugbetalingen voor gezondheidszorgen en farmaceutische produkten, de relatief hogere opname van kinderbijslagen, de ruimere toegankelijkheid voor de sociale huisvesting voor de middelhoge inkomenscategorieën zijn hiervan maar enkele pregnante voorbeelden ter illustratie.

Naast de opnamezijde is er de bijdragezijde en het impact van het « Matteüs-effect » ligt precies in de combinatie van deze twee, namelijk verhoudingsgewijs méér opnemen en niet méér bijdragen.

Nog een ander element van scheeftrekking is te vinden in de uiterst ingewikkelde, nagenoeg ondoorzichtige mammoetreglementering van de in het kader van de sociale zekerheid voorziene hulpverlening. Onder meer immers en niet in het minst door de ingewikkeldheid en bureaucratisering, maar ook door het type van werknemer dat als model, als profiel geldt bij de uitbouw van ons systeem van sociale zekerheid, zijn er bepaalde bevolkingsgroepen die eenvoudig weg niet

aan bod komen, die eenvoudig niet in het circuit van onze sociale voorzorg passen, er zelfs niet eens binnen geraken. Deze groepen komen er zelfs niet eens toe op efficiënte wijze een beroep te doen of te kunnen doen op de sociale zekerheid, omdat deze juist niet in hun taal gestalte aangenomen heeft, omdat deze niet naar hun noodsituaties toe geconcentreerd is, omdat dit stelsel van sociale zekerheid door zijn extreme ingewikkelheid zelf reeds in hoge mate voor deze lagere bevolkingsgroepen vrijwel ontoegankelijk is. Op deze wijze wordt de reeds inherent ingebouwde kansarmoede in het stelsel voor deze kansarmen nog aanzienlijk versterkt. De voortbestaande vorm van de moderne armoede is er dan ook een van onherroepelijk aan hun lot overgelaten kansarmen.

Bovendien bestaat de scheeftrekking van der herverdelingsfunctie van de sociale zekerheid niet alleen bij de verticale herverdeling. Ook bij de horizontale verdeling is de toestand grondig misgroeid.

De sociale risico's en de daarvoor bedoelde voorzieningen zijn immers niet toevallig over de bevolking gespreid maar stelselmatig samengehouden bij bepaalde categorieën. Immers, sociale risico's zijn géén natuurlijke maar sociologische feitelijkheden en hangen dus nauw samen met sociale posities. Sociale voorvallen leiden dan ook maar tot sociale uitkeringen in de mate dat de betrokkene zijn recht op uitkering effectief uitoefent of waar kan maken, want dit staat uiteraard niet los van zijn sociale positie. Op die wijze leidt ons huidige systeem en beleid van sociale voorzorg dan ook onwederroepelijk tot de grondige, ongezonde politieke verzuiling, zoals wij die thans kennen, politieke verzuiling die uiteraard door « cliëntpartijen », zoals wij de zogenaamde « traditionele partijen » toch menen te mogen noemen, niet alleen wordt bestendigd, meer nog zoveel mogelijk wordt bevorderd, uitgebreid en in de hand gewerkt om redenen die ik niet verder hoeft toe te lichten.

Uit dit alles blijkt dat de verticale inkomensverdeling door onze sociale voorzorg, bestaande uit inkomensverplaatsingen van hogere naar lagere inkomenscategorieën, veeleer gering is en de richting ervan zelfs hoogst onzeker.

De horizontale herverdeling is echter zeer omvangrijk. Zij richt zich hoofdzakelijk van de groep der actieven naar de groep der niet-actieven. Aldus sluit deze horizontale herverdeling terzelfder tijd een verticale herverdeling in ten gunste van hen die geen of bijna geen primair inkomen hebben. Met de omvang en het belang van de horizontale herverdeling te onderstrepen is echter nog geen uitspraak gedaan over de doelmatigheid en de gerichtheid ervan ten aanzien van de marginale niet-actieven. Wanneer men immers niet over een primair inkomen beschikt, en daardoor bestaansonzeker wordt, en wanneer er geen ander terugval- of opvangmechanisme bestaat — inzonderheid een inkomen van een ander gezinslid —, dan volstaan de sociale-zekerheidsuitkeringen niet om de bestaansonzekerheid weg te nemen. Bij de allerlaagste sociale groep komen de negatieve kenmerken van bestaansonzekerheid dan ook het meest uitgesproken naar voor en bovendien ondervinden deze « kansarmen » heel wat moeilijkheden omtrent hun sociale-zekerheidsstatuut. Deze groep armen heeft de grootste behoefte aan sociale zekerheid maar krijgt het minst, soms zelfs helemaal niets!

In het kader van deze algemene kritische analyse van het systeem van onze sociale voorzorg, waarvan ons thans de begroting ter goedkeuring wordt voorgelegd, zou ik meer bepaald enkele bedenkingen, vragen en opmerkingen van de Volksunie willen formuleren bij het beleid voor de minder-validen en gehandicapten, beleid waar juist de zopas besproken scheeftrekkingen in ons stelsel van sociale zekerheid op een zeer pregnante wijze aan het licht komen en aan de kaak dienen te worden gesteld.

Het kan niemand ontgaan dat heel wat in dit beleid scheefloopt en in steeds groeiende mate wordt gecontesteerd.

Integendeel, het slaat mij met verbazing te moeten vaststellen dat velen ook verwonderd en niet-begrijpend opkijken wanneer het zogenoemd « Novembercomité », dat een aantal basisgroepen die werken met gehandicapten overkoepelt, het grondig oneens is met acties zoals de vandaag tot diep in september door de BRT geprogrammeerde heruitgave van het « Boemerang »-gebeuren. Gehandicapten en minder-validen verwerpen immers meer en meer, en terecht, het liefdadigheidsprincipe. Solidariteit voor een degelijk vervangingsinkomen en een zinvolle integratie in de maatschappij is hun militant alternatief.

Langs de ene kant een sensibiliseringsactie en tegelijkertijd bedelen is ten andere moeilijk samen te rijmen. Dergelijke caritatieve geldinzamelingen betekenen immers aanwakking van de betutteling en het misplaatste medelijden.

Bovendien werpen dergelijke acties een schrijnend licht op de grondige tekortkomingen van het overheidsbeleid.

De Volksunie heeft reeds herhaaldelijk en met aandrang gepleit voor een nieuwe aanpak van het beleid voor minder-validen en gehandicapten.

Volgens de Volksunie moet de zorg voor de minder-valide zoveel mogelijk gericht zijn op een volwaardige opname en integratie en op zelfstandigheid van de minder-valide binnen de gewone samenleving. Volwaardige opname en integratie dient het eerste streefdoel te zijn van het te voeren beleid : opname en integratie in de omgeving, in de familie, in de school, in de werkgemeenschap, in de gemeente enz.

Deze beleidskeuze heeft duidelijke consequenties op heel wat terreinen van het maatschappelijk leven. Huisvesting, tewerkstelling, sociale zekerheid, nutsvoorzieningen, sport en ontspanning, revalidatie, herscholing en onderwijs zijn alle zoveler elementen die de integratie kunnen bevorderen of afremmen.

De zorg voor de gehandicapte zou dan ook moeten ontdaan worden van zijn benadering als een apart beleid. De zorg voor de gehandicapte is immers, in het perspectief van een gezonde integratie in de maatschappij van de gehandicapte, geen apart beleid, maar een integrerend onderdeel van het algemene welzijnsbeleid. Op alle vlakken van de samenleving moet de zorg voor de gehandicapte als volwaardig mens aanwezig zijn. Dit beleid zou bovendien moeten kaderen in een globaal welzijnsbeleid, waarin iedere mens aan bod komt en gewaardeerd wordt, met de gaven en beperkingen die hij heeft. Dit op de enkeling gericht beleid veronderstelt een sterk gespreide en kleinschalige aanpak. De diensten, voorzieningen en instellingen moeten zo dicht mogelijk bij de mens staan en zo gemakkelijk mogelijk bereikbaar zijn.

Er wordt voor de gehandicapten in ons land beslist reeds heel wat gedaan. Maar een goed beleid veronderstelt meer dan het toekennen van geldelijke steun en individuele tegemoetkomingen, meer dan de bouw van instellingen en het oprichten van allerlei diensten.

De « volume-groei », de grootschalige benadering is niet langer zinvol. In de volgende jaren moet volgens de Volksunie het beleid herzien worden in de zin van verleggen van prioriteiten, omschakeling en kwaliteitsverbetering van de voorzieningen.

Dat alles kan ! Het zal zelfs bezuinigingen mogelijk maken, op voorwaarde dat er een samenhangend beleid tot stand komt, met een coördinatie tussen al de voorzieningen. Er hoeft niet eens een ministerie voor gehandicaptenzorg te komen. Wel is het nodig dat er een eigen administratie is en dat een einde wordt gemaakt aan de onoverzichtelijke wanorde van aparte fondsen en voorrechten.

Ter illustratie achtte ik het zinvol de stem van de gehandicapte zelf even in deze Hoge Vergadering aan bod te laten komen door voorlezing van een paar aan de beleidsmensen zelf gerichte paragrafen uit het voorwoord van « Ik heb zitten wenen », een door en voor gehandicapten uitgegeven folder over « Sociale Voorzieningen voor Gehandicapten » :

« Minder-validen kunnen toch geen redenen tot klagen hebben. Dat dunk u misschien ook ?

Met de regelmaat van een klok komen er nieuwe voorzieningen. Er is belangstelling voor deze mensen vanwege de regering, de provincies en gemeentebesturen, ontelbare private instellingen en allerlei groepen.

De werkelijkheid is dat in veel gevallen een volwaardig inkomen nog niet verzekerd is. Hoe het met de rest van de menselijke kansen en rechten gesteld is, ook dat kan zeker niet schitterend genoemd worden. In deze brochure beperken we ons vooral tot het inkomen van minder-validen. Wij besteden vooral aandacht aan de soms ongeloflijk omslachtige en verwarde weg die hierbij moet worden afgelegd.

We kunnen het gewoon zo zeggen : er is zooveel voorzien dat er van het goede teveel is ! Waarom moet de minder-valide nog steeds als uitzondering behandeld worden ? Waarom moet hij een middel zijn van persoonlijke en politieke propaganda ? »

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de bouwstenen voor een gezond gehandicaptenbeleid, zoals de Volksunie dat ziet, kunnen dan ook grosso modo herleid worden tot twee grote sectoren : de bereidheid tot opname en integratie van de gehandicapte en de zinvolle coördinatie van al de bijzondere voorzieningen.

Bij het sensibiliseren tot en het stimuleren van de bereidheid tot opname en integratie van de gehandicapte heeft de overheid een belangrijke taak in het kader van een globaal welzijnsbeleid bij de voorlichting, door het voorbeeld te geven met de inschakeling van gehandicapten in de overheidsdiensten en zo meer en bij het scheppen van algemene voorzieningen.

Bij de coördinatie van de bijzondere voorzieningen is chronologisch de preventie het eerste probleem, zowel medisch als psycho-sociaal. Een doelmatige voorlichting en hulp in de periode rond en vlak na de geboorte is van enorm belang.

Een vroegtijdige diagnose is een tweede imperatief. Het medisch schooltoezicht en de PMS-centra zouden een ernstig onderzoek moeten doen bij alle kinderen van 5 jaar, zoals dat b.v. in Frankrijk reeds gebeurt.

Indien men verder het probleem van de gehandicapten op termijn wil oplossen, moet men vervolgens beginnen met het onderwijs. Als algemeen beginsel stelt de Volksunie voorop dat de lichamelijk gehandicapte kinderen zoveel mogelijk in het gewoon onderwijs moeten worden ingeschakeld. Verder wensen wij duidelijk te stellen dat het buitengewoon onderwijs niet langer als tweederangsonderwijs mag worden aanzien en behandeld. Al te dikwijls worden BLO-klassen echte vergaarbakken, waar zowel leergestoorden, karaktergestoorden, sociaal en lichamelijk gehandicapten samenzitten. Voor deze laatste moet elk opname-experiment de komende jaren worden aangemoedigd en de BLO-scholen afgeschaft. Bovendien zijn de normen in het BLO-onderwijs van die aard, dat de vergoeding per klas lager ligt dan in het gewoon onderwijs.

Ook de gehandicapte heeft recht op arbeid. Als de werkloosheid toeneemt, dreigen de gehandicapten echter hiervan de eerste slachtoffers te worden. De handicap mag echter geen reden zijn tot uitsluiting uit de wereld van de arbeid voor werkbekwame minder-validen. Een typiste in een rolstoel, die even snel typt als haar valide collega, heeft evenveel recht op tewerkstelling en op gelijke bezoldiging. De gehandicapten die geen gewone arbeid aankunnen en voor wie een voltijdse vorm van revalidatie niet is aangewezen, moeten kunnen opgevangen worden in de beschutte werkplaatsen. Deze werkplaatsen zijn bedoeld als draaischijf om, via aangepaste arbeid, de inschakeling in het normale arbeidsproces zoveel mogelijk te bereiken.

Deze instellingen zijn echter hier en daar hun doel aan het voorbij-schieten; zij groeien uit tot « kleine fabriekjes ».

Voor zwaar gehandicapten moeten dagcentra ter beschikking staan. Wat betreft de nutsvoorzieningen, stelt de Volksunie als algemeen beginsel voorop dat de instellingen en diensten moeten gelegen zijn in de woonwijken. De minder-valide moet zoveel mogelijk in zijn normale omgeving kunnen blijven.

Dit wordt in de eerste plaats mogelijk gemaakt door het voeren van een aangepaste huisvestingspolitiek en door het bevorderen van de thuisverzorging. In de tweede plaats moet al wat reeds bestaat aan gemeenschapsvoorzieningen nog wel verder worden uitgebouwd, maar er is vooral nood aan betere samenwerking, coördinatie en planning.

Voor de minder-validen die omwille van hun handicap onmogelijk zelfstandig kunnen zijn of thuis verzorgd worden, moeten gezinsvervangende tehuizen en medisch-pedagogische instellingen ter beschikking staan. Hierbij moet zoveel mogelijk gestreefd worden naar kleinschaligheid waardoor het huiselijk karakter en de menselijke contacten bevorderd worden.

De financiële toestand van de medisch-pedagogische instellingen is thans zeer zorgwekkend. Het dreigend failliet van het Fonds 81 is een duidelijke waarschuwing dat de Staat de wildgroei van de instellingen niet kan blijven betalen. Enkel een rem op de zucht om steeds meer instellingen te bouwen zal, samen met het bevorderen van de thuisverzorging, voor besparingen kunnen zorgen.

Daarom moet op korte termijn werk worden gemaakt van een degelijke programmatiek. Een nieuwe berekeningswijze van de dagprijs moet, in overleg met alle betrokkenen, verder worden uitgewerkt.

Daarenboven is het onaanvaardbaar dat Vlaanderen door een slechte staatshervorming en de toepassing van de bestaande verdeelsleutels benadeeld zal blijven. Tenslotte dient de gemakkelijke toegang van gehandicapten tot openbare gebouwen, ziekenhuizen, sportcentra, culturele centra enzomeer verder worden verwezenlijkt en streng gecontroleerd en dient er gestreefd te worden naar een vereenvoudiging van de administratieve rompslomp.

Ziedaar de grote beleidslijnen zoals de Volksunie die voorstaat voor de uitbouw van een gezond gehandicaptenbeleid in het kader van een zinvol, globaal welzijnsbeleid. Gehandicaptenbeleid dat de volwaardige integratie van de gehandicapte in de maatschappij dient te verwezenlijken en tevens aan de noodzaak van zijn bestaanszekerheid moet tegemoetkomen door het verlenen van een waardig, socio-vitaal inkomen voor alle gehandicapten, ongeacht leeftijd of handicap.

Tenslotte nog enkele gedetailleerde opmerkingen en vragen aan de minister van Sociale Voorzorg inzake het door hem, binnen het raam van de beleidsintenties die aan zijn begroting ten grondslag liggen, voorgestelde hervormingsprogramma aangaande de hierin voorziene beleidsopties en voorgenomen maatregelen wat het gehandicaptenbeleid betreft.

De minister spreekt nog steeds van een gewone en een bijzondere tegemoetkoming. Volgens de Volksunie moet er een tegemoetkoming komen. De Volksunie wenst een verduidelijking van het begrip « handicap ». Het gaat om twee verschillende dingen : enerzijds de arbeidsongeschiktheid die via een inkomensonderzoek gecompenseerd wordt door het basisbedrag; en anderzijds de meeruitgaven voortvloeiend uit de handicap die in principe (zoveel als mogelijk) los van de inkomsten moet worden gecompenseerd.

De Volksunie verwerpt de vooropgestelde medico-sociale schaal. Telkens zit er het criterium arbeidsongeschiktheid in verweven.

De Minister stapt af van het percentensysteem. In andere sectoren van uitkeringen en voorzieningen blijft dit echter behouden. Dit leidt tot verwarring en contradicties.

Wat de cumulatie van de inkomsten betreft, kunnen wij ons geenszins akkoord verklaren. Er mag enkel rekening gehouden worden met de inkomsten van de betrokken gehandicapte. De Minister ging hier in wezen mee akkoord, doch hij beperkt de toepassing ervan om budgettaire redenen tot de situatie waarin man en vrouw gehandicapt zijn.

De voorgestelde regeling voor de gerechtigde op het gewaarborgd minimum is positief, doch enkel op voorwaarde dat, indien het pensioen hoger ligt dan het gewaarborgd inkomen, de gehandicapte nog recht heeft op het verschil van de volledige tegemoetkoming en het bedrag dat hij meer ontvangt dan dit gewaarborgd inkomen.

De Volksunie verwerpt ten gronde de voorgestelde maatregelen voor de gerechtigden van de pensioengerechtigde leeftijd overschreden hebben en geen rechten kunnen doen gelden op het gewaarborgd inkomen. De voorgestelde vereenvoudigingen lijken ons van die aard te zijn dat een verbetering van het lot van sommigen opnieuw dient betaald te worden door een verslechtering van de toestand van anderen, die er al niet beter voorstaan. Zo gaan de gehuwde en alleenstaande rechthebbenden erop achteruit.

De Volksunie vindt het een onverantwoorde discriminatie dat gehandicapten, die omwille van hun handicap nooit gewerkt hebben, en dus nooit invalide in de ziekteverzekering konden worden, niet kunnen ressorteren onder het stelsel van de WIGW's qua persoonlijke bijdrage in de hospitalisatiekosten. Dezelfde bemerking geldt ten aanzien van de invoering van het vakantiegeld voor invaliden.

Concluderend stellen wij, Mijnheer de Minister, dat we dit plan van de hervorming van de sociale zekerheid, en hier meer specifiek waar het uw voorgenomen gehandicaptenbeleid betreft, als niet gunstig dienen te bestempelen. Alhoewel er fragmentarisch enige positieve elementen in terug te vinden zijn, vertrekt het concept vanuit een duidelijk verkeerde invalshoek. Er wordt immers geen onderscheid in gemaakt tussen het opvangen van de gevolgen van de arbeidsongeschiktheid en het opvangen van de meeruitgaven voortspruitend uit de handicap, onzes inziens een *conditio sine qua non* voor een doeltreffend gehandicaptenbeleid. Bovendien kondigt uw plan een ganse reeks maatregelen aan, waarvan vooral langdurige zieken en gehandicapten het slachtoffer zullen zijn. Wat betreft de tegemoetkomingen aan de minder-validen, komt uw plan neer op een reeks van kleine correcties op de huidige toestand. Een algehele, globale nieuwe en originele visie ontbreekt. Het plan heeft het weliswaar over een nieuwe wijze van evaluatie van de handicap, over een multidisciplinaire aanpak en over een nieuwe indeling in categorieën in plaats van percentages. In de concrete voorstellen blijft er van deze mooie intenties echter niets over.

Mijnheer de Minister, een laatste opmerking nog betreffende de kredieten van de bicommunautaire sector, zoals die zijn ingeschreven onder sectie 61 van uw begroting.

Het hoeft nauwelijks herhaald dat er over de gewestvorming in dit land al heel wat te doen geweest is. De recente regeringscrisis illustreert dat wel voldoende. Een van de punten van groeiende kritiek betreft de verdeelsleutel van de dotaties, die in verschillende sectoren nadelig uitvalt voor Vlaanderen. Dit is zeker ook het geval voor verschillende facetten van het gehandicaptenbeleid, die traditioneel sterker in Vlaanderen zijn uitgebouwd en daarom momenteel een groter deel van de subsidiekoek gebruiken dan de verdeelsleutel aangeeft, namelijk 54 pct. Dit is onder meer het geval van de sector van de instellingen (het zogenaamde Fonds 81 waarover wij het reeds hadden), maar ook voor de sector van de beschermde werkplaatsen. In dit verband wensen wij erop te wijzen dat het hanteren van de verdeelsleutel, waardoor bij de splitsing van het Rijksfonds slechts 54 pct. van de gelden aan de Vlaamse gemeenschap zou toekomen, de werkplaatsen er onder meer toe zou verplichten de minst rendabele minder-validen te ontslaan.

Tegenover de 54 pct.-dotaties stellen wij dat in de Vlaamse beschermde werkplaatsen 59 pct. van de gehandicapte werknemers werken en dat momenteel 60,6 pct. van de subsidies inzake lonen en sociale lasten naar deze Vlaamse werkplaatsen gaan. De vermindering van deze subsidies tot 54 pct. zou dan ook een daling betekenen van meer dan 90 miljoen frank per jaar of tussen 14 000 en 15 000 frank per gehandicapte in Vlaanderen, daar waar voor de Waalse gehandicapten 20 000 frank meer per jaar en per gehandicapte ter beschikking zou zijn. Deze vermindering van subsidies zou bijgevolg de relatief gunstige loonpositie van de gehandicapte werknemer in de Vlaamse beschermde werkplaatsen in gevaar brengen, waar nu gemiddeld 87 frank per arbeidsuur wordt uitbetaald tegenover 84 frank in Wallonië en 82 frank in Brussel.

Volgens de begroting worden de kredieten voor minder-validen gecommunautariseerd, maar blijven de bedragen nationaal bepaald.

Gegeven het feit van de huidige onrechtvaardige verdeling van de dotaties ingevolge onbillijke verdeelsleutels, stellen wij dan ook voor deze bepaling in de begroting te schrappen en de kredieten in deze sector voorzien te doen vervallen.

Wij hebben dienaangaande het amendement dat collega Deleecq in de commissie indiende gedeeltelijk overgenomen en opnieuw ingediend.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, wij wensen te besluiten met de vaststelling dat ons stelsel van sociale voorzorg verziekt is. Iedereen, die van ver of nabij bij het beleid van dit land betrokken is, weet dat en is er zich van bewust dat alleen een grondige, globale hervorming van gans ons beleid van welzijnszorg hierin verandering kan brengen. Een recente studie van het Internationale Arbeidsbureau toont aan dat de sociale-zekerheidsprestaties tussen 1970 en 1974 in de meeste Europese landen sneller stegen dan gedurende gans de periode 1964-1974. Toch kan de sociale zekerheid niet bepaald een florerend systeem genoemd worden. Integendeel, het stelsel is ernstig ziek, meer nog, op sterven na, dood. Er wordt door de beleidsvoerders echter — bewust of niet — zo onduidelijk over gepraat dat de burger wel de symptomen maar niet de oorzaken kent, zodat men hem gemakkelijker méér kan doen bijdragen.

Wij hebben door onze tussenkomst gepoogd in grote lijnen aan te tonen waar de kanker zit, die het lichaam van ons sociale-zekerheidsstelsel stelselmatig heeft aangetast en weggevreten.

Wij moeten echter tot onze spijt vaststellen dat, door het voorgestelde en obstinaat verder gevolgde beleid van fragmentarische, willekeurige, inefficiënte schijncorrecties, deze kanker niet kan worden uitgeroeid. De tot de fatale ondergang leidende kwaal wordt niet ten gronde, niet in zijn oorzaken aangepakt.

Een therapiegerichte diagnose vereist een ingrijpende, diagnosegerichte therapie, zoniet loopt het met de z.g. « hervorming » van onze sociale zekerheid fout. Men doktert immers verder aan symptomen en brengt steeds nieuwe geneesmiddelen op de markt om de pijn te stillen, maar de oorzaken van de ziekte aanpakken, de patiënt echt genezen doet en wil men waarschijnlijk ook niet. Het zijn inderdaad diegenen die erbij te verliezen hebben die zouden moeten hervormen. En niemand snijdt graag in eigen vlees. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Rore.

De heer De Rore. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik ben blij het voorrecht te hebben onze geachte collega Claeys van harte te mogen feliciteren met het getrouwe verslag dat hij heeft opgesteld omtrent de werkzaamheden in de commissie en met de klaarheid waarmee hij die bespreking heeft vastgelegd ten behoeve van de leden van deze Hoge Vergadering. Ik feliciteer hem van harte met het gepresteerde werk.

Mijnheer de Minister, het ligt voor de hand dat de bespreking van uw begroting in een periode van groei, hoge graad van tewerkstelling en geringe inflatie, in een heel ander klimaat en benadering gebeurt dan in tijden van hoge werkloosheid, laagconjunctuur en pessimistische vooruitzichten, gestoeld op een bijna ondraaglijk geworden openbare schuld. Ongetwijfeld ligt hierin voor de verantwoordelijken reeds een belangrijke conclusie, namelijk dat wij een sociaal en economisch systeem moeten uitbouwen dat geldig is voor alle seizoenen in de zin van de Engelse uitdrukking *for all seasons*.

De ervaring die wij thans opdoen en die weinigen van ons vreugdevol stemt, leert ons in elk geval hoe broos ons sociaal systeem is opgetimmerd. In een periode van tegenspoed krijgen wij minder fondsen beschikbaar van de rijkssociale-zekerheidsbijdragen en van de belastingen, en in die situatie moeten wij de belangrijkste herverdeling toepassen ter leniging van de sociale noden die in een gunstiger tijd minder aanwezig zijn.

Mijnheer de Minister, ongetwijfeld wordt deze vaststelling het meest diepgaand imperatief bij de sinds lang beloofde hervorming van ons sociaal zekerheidsstelsel. In dit licht mogen wij de geachte Minister vragen of er zich reeds een consensus aftekent rondom het begrip van de onaantastbaarheid van de fundamentele verworvenheden in de sociale zekerheid. Wij horen die term door vele betrokken partijen gebruiken. Velen blijken aanhanger te zijn van deze stelling — dat is normaal — vandaar mijn vraag : geldt het tot hertoe de verkondiging van een slogan of is het een begrip dat inhoudelijk gewogen en afgeleefd is ?

Zo ja, wil de geachte Minister ons in zijn antwoord mededelen waar deze fundamentele verworvenheden begrensd liggen ? Uw antwoord, Mijnheer de Minister, is buitengewoon belangrijk, want het moet het determinerend element worden van de aanvaarding van een nieuw sociaal systeem ten dienste van de bevolking van ons land. Ik zeg wel « ons land », want gelukkig wordt deze materie niet plaatsgebonden en zelfs niet persoonsgebonden.

Op bladzijde 24 van het rapport van de heer Claeys, is sprake van de hervorming van de rijkssociale zekerheid op grond van een nieuwe

solidariteit. Ook dat is een andere klank die onze nieuwsgierigheid prikkelt. Mag ik dan ook dienaangaande in uw antwoord een verduidelijking van dit begrip verwachten? Ik dring hier op aan, omdat er op verschillende plaatsen in de regeringsverklaring sprake is van concertatie met de sociale partners.

Dat is een verworven situatie die in het verleden voldoende bewezen heeft van groot belang te zijn voor de sociale vrede. Namens de commissie en namens vele collega's wil ik onderstrepen dat ook het Parlement in deze materie wenst mee te spelen. De herwaardering van het Parlement wordt, zoals de zaken nu verlopen, onvoldoende bevorderd.

Nog in die optiek, vraag ik uw aandacht voor een voorstel van wet houdende oprichting van de commissie voor de Hervorming van de Sociale Zekerheid, dat na goedkeuring in de Senaat als wetsontwerp is overgemaakt aan de Kamer van volksvertegenwoordigers. Wij mochten gisteren van u vernemen dat het in de bedoeling ligt deze problematiek weldra naar een definitieve oplossing te leiden dank zij een samenwerking tussen Kamer en Senaat. Misschien mag het land vanop dit podium toch vernemen in welke mate deze realisatie nakend is.

In het ontwerp van begroting werden 8 284 miljoen ten behoeve van de minder-validen gecommunautariseerd. Hier blijkt een ander compromis te zijn ontstaan. Wij hebben dit trouwens deze morgen, de heer Claeys heeft het reeds gezegd, kunnen vaststellen wanneer wij uw voorstel van amendement op onze tafel hebben gevonden. De materie van de minder-validen zou nationaal blijven en niet worden gecommunautariseerd.

Voor zover ik mij mag mengen in het gesprek tussen collega Peeters en de minister, meen ik te mogen zeggen dat de heer Peeters een weinig achter was op zijn tijd, zodat het wel de moeite loont straks naar de verdediging van de amendementen van de regering te luisteren.

Dat zou dan betekenen dat de vorige minister van Volksgezondheid in zijn huidige hoedanigheid van minister van Sociale Voorzorg de voorgedij krijgt over de regeling van de minder-validen. Hieromtrent wil ik een opmerking maken en een vraag stellen.

In de huidige structuur van de regering zijn het hoofdzakelijk de minister van Volksgezondheid en de minister van Sociale Voorzorg die het lot van de minder-validen in handen hebben. De eerste is verantwoordelijk voor de geestesgestoorden en de tweede veeleer voor de lichamelijk gehandicapten. Ter zake moet in het kader van de huidige regering een diepgaand gesprek mogelijk zijn tussen de ministers Dhoore en Califice omtrent de coördinatie van het gehandicaptenbeleid dat tot realisaties kan leiden.

Hier denk ik dan terug aan verschillende voorgaande regeringsverklaringen, waarin uitdrukkelijk een coördinatie werd beloofd inzake het gehandicaptenbeleid. Van die coördinatie kwam, naar buiten althans, tot nu toe niet veel terecht.

Opvallend is dat in deze regeringsverklaring die belofte niet meer is opgenomen. Ik hoop dat het door uw toedoen, Mijnheer de Minister, samen met uw collega Califice nu mag worden verwezenlijkt niettegenstaande dit inzicht niet in de regeringsverklaring is opgenomen.

Terloops doe ik een suggestie. De tegemoetkomingen aan minder-validen worden uitbetaald door de Centrale Dienst voor Vaste Uitgaven van het ministerie van Financiën. De Rijkskas voor Rust- en Overlevingspensioenen schijnt technisch uitgerust en bereid te zijn om deze betalingen te doen. Willen de beide ministers laten onderzoeken of het niet opportuun zou zijn deze betalingen door de Rijkskas voor Rust- en Overlevingspensioenen te laten verrichten? Hierdoor zouden bepaalde kansen op 'onvrijwillige cumulatie en gelijktijdige betaling door twee diensten kunnen worden uitgeschakeld.

De begroting die thans in bespreking is, moet nog de besnoeiing van de 2,2 pct. ondergaan. Deze besnoeiing zal rond de 2 miljard liggen. Op welke artikelen van de begroting zal er worden besnoeid? Ik zou het het beste vinden helemaal niet te snoeien, maar u zult wellicht niet aan de bijl van het begrotingscomité kunnen ontsnappen en dus de gegeven opdracht moeten volbrengen.

Dit geldt trouwens ook voor de begroting van Pensioenen. Deze begroting wordt nu echter beheerd door een andere minister. Ik dring er bij de minister van Sociale Voorzorg op aan dat hij in bestendig contact zou blijven met zijn collega van Pensioenen om te voorkomen dat de besnoeiing zou gebeuren ten laste van de kredieten die de regering in haar verklaring beschikbaar stelde voor de kleine pensioenen en voor de uitkeringsgerechtigden van het bestaansminimum. Bij mijn weten zijn deze kredieten nog niet in de begroting ingeschreven.

Na de functiewisseling van de ministers van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid, duim ik eveneens voor een grondige aanpak van de situatie van de Orde van Geneesheren. De verplichting tot aansluiting bij deze Orde en de disciplinaire bevoegdheid van de Orde moeten op zijn minst ongedaan worden gemaakt. Vanuit een democratisch oogpunt kan ik geen bezwaren hebben tegen de Orde als orgaan voor de

verdediging van de belangen van de geneesheren, maar wel tegen de verplichting tot aansluiting en tegen de disciplinaire bevoegdheid. Ons grondwettelijk systeem beschermt immers ook het recht om niet aan te sluiten bij een vereniging. Onlangs nog discussieerden wij over dit probleem, namelijk bij de bespreking van het wetsontwerp betreffende de vestiging in België van geneesheren met een vreemde nationaliteit uit de EEG-landen.

Een vraagteken blijft de plaats die in de nieuwe staatsstructuren aan de werkloosheidsreglementering, dit wil zeggen het regime van de werkloosheidsuitkeringen, zal worden beschoren. De bevoegdheden van de RVA worden gesplitst: enerzijds is er de functie plaatsing en anderzijds de functie betaling der uitkeringen. Dit geldt alleen de afgescheiden opdracht van de plaatsingsdiensten, want de RVA is inderdaad reeds gesplitst in een departement tewerkstelling en een departement werkloosheidsuitkeringen. Het regime van de werkloosheidsuitkeringen is een structureel deel van de Rijks sociale Zekerheid, die nationaal blijft. Dit zou logischerwijze ook het geval moeten zijn met de opdracht werkloosheidsuitkeringen. Vandaar mijn vraag of de opdracht werkloosheidsuitkeringen al dan niet zal worden overgeheveld naar Sociale Voorzorg, waar zij in het kader van de globale Rijks sociale Zekerheid op haar plaats zou zijn.

In de commissie bleek terecht een grote belangstelling voor de pensioensector te bestaan. Het probleem is dat wij deze materie niet meer kunnen bespreken met de minister van Sociale Voorzorg. Dit is nu de derde opeenvolgende regering die de pensioensector als een afzonderlijke opdracht aan een minister toevertrouwt. Eerst waren het ministers met een exclusieve bevoegdheid: o.a. de heren Moureaux, Plasman en Wyninckx. Daarna waren het ministers van Sociale Voorzorg « en » van Pensioenen. Nu is het de minister van PTT « en » Pensioenen. Waar wil de regering daarmee naartoe! Ik weet niet of u mij namens de Eerste minister mag antwoorden, maar deze vraag prikkelt mij.

De huidige minister krijgt bovendien niet eens de volheid van de pensioenregimes, want het regime voor de zelfstandigen ressorteert onder de minister van Middenstand. Waarom deze exclusieve? Waarom moeten de pensioenen van de rijks sociale zekerheid en deze van de openbare sector bij een zelfde minister worden samengebracht en die van de zelfstandigen erbuiten gelaten? Met welke commissie van de Senaat en de Kamer zal de minister van Pensioenen samenwerken! Deze van Financiën of van Sociale Voorzorg? Blijven de parastatalen binnen de sector van de sociale pensioenen, onder de voorgedij van Sociale Voorzorg, of worden ze overgeheveld naar het ministerie van PTT en Pensioenen? Hoe is dat allemaal in overeenstemming te brengen met de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut en meer bepaald met de wet van 26 april 1963 betreffende het beheer van de instellingen van openbaar nut voor sociale zekerheid en sociale voorzorg?

Op bladzijde 48 van het verslag heeft collega Claeys een belangrijke verklaring van de toenmalige minister van Sociale Voorzorg genoteerd: « Dank zij de mededelingen van het Rekenhof aan het Parlement en dank zij de opmerkingen in zijn jaarlijks boek, kan het Parlement daarenboven de uitvoerende macht en de werkzaamheden van de administratie zeer goed controleren. » Straks zal het Rekenhof ook Gewest- en Gemeenschapsraden moeten volgen en dan zullen wij nog meer jaarboeken krijgen. Die jaarboeken zijn ongetwijfeld goed en leerrijk, maar volumineus. Ik heb ter zake een suggestie, namelijk dat het Rekenhof *stante pede* kopij stuurt aan de voorzitters van Gewest- en Gemeenschapsraden, van de briefwisseling die het voert met de uitvoerende macht. Zo kunnen deze opmerkingen onmiddellijk voor bespreking worden overgezonden aan de bevoegde parlementscommissies.

Mijnheer de Minister, de bespreking van uw begroting 1980 gebeurt wel in uitzonderlijke omstandigheden. Niet alleen voor ons, maar ook voor u. Wij zijn halfweg 1980 en uw hebt reeds een belangrijk deel van uw begroting moeten besteden. Straks moet u nog ongeveer 2 miljard besparen, maar deze pijnlijke operatie zal zich buiten de inspraak van het Parlement afspelen. Op dit moment weten wij niet waarin de begrotingswet zal voorzien. Straks begint de studie van de begroting 1981. De regering neemt verplichtingen op zich waarvoor in de begroting 1980 geen kredieten zijn uitgetrokken. Er is zo geweldig veel te bespreken omtrent de sociale problematiek in deze crisistijd, doch onze geschreven of gesproken tekst moet met een serie vraagtekens doorspekt zijn. Daarom wensen wij het verloop van de situatie af te wachten. Wij weten dat u doen zult wat mogelijk is en laten wat niet mogelijk is. Wij rekenen erop dat u de parlementaire commissies nog meer dan de sociale partners bij uw beleid zult betrekken en op die voorwaarde — verontschuldigd mij dat ik ze stel, ik doe het echter met goede bedoelingen — zullen wij uw begroting goedkeuren. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

M. le Président. — La parole est à M. Delpérée.

M. Delpérée. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, je voudrais tout d'abord féliciter M. Claeys pour son excellent rapport.

L'analyse du budget de la Prévoyance sociale fait apparaître une particularité, et j'appuie ici une remarque que vient de faire le président de la commission de la Prévoyance sociale, M. De Rore. En effet, votre prédécesseur, Monsieur le Ministre, a joint à l'exposé relatif au budget de votre ministère la partie du budget des Pensions qui est réservée aux pensions sociales.

Ce point de vue pouvait se défendre, d'une part, parce que sont évidentes les liaisons entre le secteur des pensions et les autres secteurs de la sécurité sociale des salariés, d'autre part, parce que le ministre était compétent et pour les pensions et pour les autres secteurs de la sécurité sociale.

Dans la nouvelle formule gouvernementale, cela ne me paraît plus possible. Le ministre des Pensions doit défendre lui-même son budget, en ce compris le volet pensions sociales, d'autant plus qu'il a inscrit à son programme l'harmonisation des régimes de pensions.

Pour ma part, j'aborderai donc l'examen des pensions sociales dans le cadre du budget des Pensions — ce qui permettra d'établir des comparaisons entre les pensions civiles et les pensions de guerre — et donc après audition du ministre des Pensions, seul responsable de son budget.

Le budget de la Prévoyance sociale qui nous est présenté est-il un budget de pause sociale malgré les quelques progrès qui doivent être réalisés et qui sont rendus possibles par une autre affectation des ressources budgétaires ?

Une appréciation démagogique serait facile en l'occurrence. En effet, il serait aisé de considérer comme régression sociale tout recul par référence à une situation antérieure donnée.

Pour ma part, je n'en ferai rien. Sous les gouvernements précédents, j'ai dit que des mesures pouvaient et devaient être prises pour rétablir l'équilibre financier des trois grands piliers de notre système de sécurité sociale. Mes idées ne changent pas aussi souvent que les gouvernements.

Vous recevez, Monsieur le Ministre, un héritage bien difficile : celui d'un budget qui a le désavantage d'être sous-évalué.

Il est sous-évalué tout d'abord parce qu'il est établi à l'indice 134,77 qui est déjà dépassé à l'heure actuelle. Vous me direz que votre prédécesseur a prévu une provision d'index de 2,435 milliards. Mais ce n'est pas sérieux, surtout quand chacun s'accorde à constater la reprise de certaines tendances inflationnistes qui poussent déjà cet index au-delà de 140 points.

Ce budget est encore sous-évalué compte tenu de la sous-évaluation du chômage. Prendre comme référence une moyenne journalière de 421 000 chômeurs en 1980 alors que le chiffre atteint en 1979 était déjà de 424 000 chômeurs — donc plus élevé — est une aimable plaisanterie car nous constatons, mois après mois, et par référence aux chiffres de l'année précédente, que le chômage global ne fait qu'augmenter, même si le chômage masculin a parfois tendance à diminuer, la montée du chômage féminin étant incompressible dans la situation actuelle.

Il faut cependant le porter à votre actif, vos calculs sont basés sur un montant de 421 000 chômeurs au moment même où votre collègue du ministère du Travail et de l'Emploi établit son budget sur base de 308 000 chômeurs. Ces chiffres témoignent d'une certaine incohérence gouvernementale. Je serais d'ailleurs curieux d'entendre sous peu le ministre des Pensions qui doit établir lui aussi son budget en tenant compte du chômage, tout au moins pour les prépensionnés, etc. En attendant, nous avons mieux et, en un sens, de quoi nous réjouir.

En effet, M. le ministre Spitaels, qui occupe un poste important au sein du gouvernement, a précisé voici quelques jours à la télévision de langue française, que la Belgique comptait 300 000 chômeurs. Votre chiffre, 421 000 chômeurs, est, je crois, plus proche de la réalité. De son côté, M. Eyskens se promène en pays flamand en répandant l'idée de 600 000 chômeurs. Il est vraisemblable que le ministre Desmaretts se placera entre les deux puisque les prévisions du Plan qu'il dirige à l'heure actuelle parlent d'un chômage allant vers les 500 000 unités.

Ces opinions diverses traduisent un manque de cohésion gouvernementale, un manque de sérieux, et l'on peut se demander ce que sera l'arbitrage de l'honorable ministre des Finances et la position du ministre des Pensions.

Ce qui est certain, c'est que sur base des données budgétaires, le chômage coûte à la sécurité sociale des salariés plus de 40 milliards...

M. De Rore. — Plus de 45 !

M. Delpérée. — ... indépendamment de ce que le chômage coûte directement au ministre de l'Emploi.

Or, il faut le dire et le redire, l'équilibre financier de la sécurité sociale commence par la lutte contre le chômage.

Si ce dernier était ramené à 200 000 unités, ce qui correspondrait à peu près au plein-emploi, beaucoup de problèmes de la sécurité sociale trouveraient automatiquement une solution. Certains refusent de voir cette vérité et s'acharnent à dramatiser la situation pour mieux attaquer les bases mêmes du régime et pour le détruire plus facilement.

Depuis deux ans, dans la majorité comme dans l'opposition, le FDF s'en tient à la même formule : « Nous voulons une remise en ordre de la sécurité sociale, nous ne voulons pas une remise en cause. » La sécurité sociale reste viable, si l'on veut mettre fin à des abus individuels et collectifs, et les travailleurs en sont bien conscients.

A la base de cette remise en ordre se pose un problème de méthode. Il s'agit d'abord de poser correctement le problème à résoudre. Dans la discussion de ce budget où il s'agit plus spécialement de la sécurité sociale des salariés, il faut bien constater, et vous verrez que je suis à peu près d'accord sur ce qu'a dit M. De Rore...

M. De Rore. — Je ne suis pas dans l'opposition !

M. Delpérée. — Je le suis, mais je dois d'abord respecter l'objectivité.

M. De Rore. — Chacun d'entre nous le doit.

M. Delpérée. — Je pense que c'est là notre objectif commun.

M. De Rore. — En effet.

M. Delpérée. — ... Deux branches importantes échappent à votre compétence, les pensions et le chômage.

Ce sont les deux branches qui posent le plus de problèmes financiers et qui pèseront le plus lourdement demain sur les finances publiques.

Depuis des années, l'Etat s'empare des réserves des pensions constituées par les salariés.

Depuis trois ans, le ministre du Travail a détourné, au profit du cadre spécial temporaire, des fonds qui devaient normalement être destinés aux autres secteurs de la sécurité sociale.

De leur côté, certaines entreprises se sont organisées dans le cadre de l'assurance-chômage, encouragées d'ailleurs par les nouvelles méthodes de gestion du personnel. Pensez au travail temporaire. Des dizaines de milliers de personnes, n'ayant aucune vocation au travail salarié, sont devenues bénéficiaires de la législation la plus large du monde. L'Etat d'ailleurs favorise cette évolution en obligeant tout travailleur potentiel à devenir d'abord chômeur avant d'être travailleur.

C'est le passage par l'Onem, le passage obligé pour tout qui veut travailler. Depuis des années, par-dessus le marché, on confond à plaisir, la politique fiscale et la politique de sécurité sociale, la politique de l'emploi et celle de sécurité sociale, comme si la sécurité sociale était la bonne à tout faire du gouvernement.

Le ministre de la Prévoyance sociale doit se battre contre les partenaires sociaux, mais il doit aussi combattre les autres membres du gouvernement qui imposent à la sécurité sociale des charges qui devraient figurer à d'autres budgets. Dans ce domaine, je ne puis vous dire qu'une chose, Monsieur le Ministre : ne vous laissez pas faire !

Mais il faut aussi fixer les priorités d'une réforme de la sécurité sociale. Il y a quelques jours, j'ai critiqué à cette tribune les priorités véritables — c'était le mot employé — proposées par la FEB.

La FEB disait : « Les deux problèmes les plus importants sont l'assurance-maladie et les allocations familiales. »

J'ai constaté que, depuis quelques jours, la FEB a changé ses priorités et je l'en félicite. Bien qu'à ma connaissance, des liens spéciaux entre la FEB et le FDF soient inexistantes, je constate que la FEB a repris les suggestions du FDF. Et dans l'ordre, M. Pulinckx nous dit que maintenant les problèmes à résoudre sont d'abord les pensions, le chômage et l'assurance-maladie. Et si la FEB parle en dernier lieu des allocations familiales, elle précise son point de vue : « Il s'agit de transférer de ce secteur, des fonds destinés à des secteurs déficitaires. »

Je ne partage pas ce point de vue mais j'estime qu'un progrès est réalisé en présentant une échelle des priorités conforme à la réalité économique, sociale et financière. Et cette échelle le confirme, et c'est cela qui importe en l'occurrence — il n'y a pas à l'heure actuelle de problème financier dans le secteur « prestations familiales » du régime des salariés.

J'ai déjà dit que la non-réussite de la politique de lutte contre le chômage est un des facteurs responsables du déséquilibre de la sécurité sociale.

Le détachement des pensions du ministère de la Prévoyance sociale doit donner naissance, comme ce fut le cas en 1976, à l'établissement d'un protocole fixant les compétences respectives du ministre de la Prévoyance sociale et des Pensions.

Je crois qu'il faut agir de même avec l'exécutif des deux communautés pour les matières relatives aux handicapés, matières devenues personnalisables et communautarisées. En fait, Monsieur le Ministre, je constate que les compétences du ministre de la Prévoyance sociale sont un peu érodées et que vous restez compétent, outre les problèmes de financement, pour le secteur de l'assurance-maladie, celui des allocations familiales, celui des accidents du travail et des maladies professionnelles. Je m'en tiens évidemment et uniquement à la sécurité sociale.

Votre budget est devenu essentiellement un budget d'intervention financière au profit de trois de ces quatre secteurs, puisqu'il n'y a pratiquement plus un franc pour le secteur des allocations familiales. La part la plus importante est dépensée en subsides à l'Inami.

Voilà, à mon avis, la situation telle qu'elle se présente. Je n'en dirai pas plus parce que cette discussion intervient à un moment qui se place trop tôt ou trop tard. En effet, en ce qui concerne l'assurance-maladie, il est assez malaisé de faire le point.

Il y a évidemment votre budget, la loi-programme, le plan Califice, l'avant-projet de loi-cadre inspiré d'un projet d'accord entre partenaires sociaux; il y a eu, ces mois derniers, des arrêtés royaux d'application et un accord médico-mutualiste. Vous êtes engagé dans de nouvelles négociations. Il est impossible pour un parlementaire de se retrouver dans cette masse de documents qui se chevauchent et de savoir ce que veut le gouvernement. Quel est, dans tout cela, le rôle du commissaire royal à la réforme de l'Ami qui a terminé son travail depuis plus de cinq ans et continue à disposer d'un personnel coûteux? Évidemment, vous n'êtes pas personnellement responsable de cette situation, Monsieur le Ministre, mais le parlementaire ne l'est pas davantage et, lui, il est chargé de l'occurrence de voir dans quel sens doivent se faire les économies. Il constate que les économies qui dépendent uniquement du gouvernement ne se font pas.

Il en est de même en ce qui concerne les prestations familiales. Le budget 1980 contient un certain nombre de mesures inadmissibles.

Par exemple :

— L'ONAFS, c'est-à-dire les familles des travailleurs, supportera des allocations familiales destinées aux enfants d'étudiants, aux handicapés ou enfants de handicapés, charges qui devraient incomber à la collectivité nationale;

— L'ONAFS, par le truchement du Fonds d'équipement et de services collectifs, prélèvera 920 millions sur ses réserves pour être affectés à l'Inami.

Personnellement, je ne puis accepter ce genre d'opérations de transfert.

Comme si cela ne suffisait pas, certains vous suggèrent de supprimer soit l'allocation au premier enfant, soit les allocations à ceux dont la revenu est supérieur à un million de francs. La première suggestion est inacceptable si l'on songe à l'évolution démographique du pays. La seconde est invoquée au nom de la justice sociale. Vous n'êtes pas chargé de réaliser cet objectif, qui relève du ministre des Finances. Si le gouvernement veut agir en ce sens, qu'il confie ce soin au ministre des Finances. Celui-ci peut taxer s'il le désire, comme revenus les allocations familiales et il sera responsable politiquement devant l'opinion publique d'un prélèvement de 35 milliards sur les familles de ce pays.

Monsieur le Ministre, vous ne pouvez accepter une diminution globale du budget des prestations familiales. Peut-être est-il possible d'envisager une autre affectation, plus efficace, mais au profit des familles. Il est des sirènes à ne pas écouter.

L'évocation des responsabilités ministérielles démontre que la dislocation de la sécurité sociale des salariés a déjà commencé par la dislocation administrative de ce régime. A lui seul, cet élément justifiera le vote négatif de mon groupe. Mais il est un autre élément qui justifie notre refus de ce budget. Les décisions gouvernementales dépendront des discussions avec les partenaires sociaux. Lorsqu'on entend à la télévision deux membres importants de ce gouvernement affirmer qu'ils n'ont pratiquement rien à dire et rejettent toute responsabilité sur les syndicats, on se demande qui joue un jeu de dupes. Je me demande si les syndicats ne prennent pas des responsabilités pour certains qui tirent les ficelles dans les coulisses. Les syndicats professionnels sont-ils vraiment les partenaires réels ou apparents en matière d'assurance-maladie, de prestations familiales? Il me serait agréable de vous entendre à ce sujet.

J'en arrive à ma conclusion.

Il y a vingt ans, la sécurité sociale des salariés relevait d'un seul ministre.

Aujourd'hui, il y a en trois qui se chargent des principaux secteurs. Et cependant, cette matière reste de la compétence nationale. Il n'est donc pas question d'évoquer ici le rôle pervers de la régionalisation. Ce morcellement et cette inflation ministériels se présentent dans le cadre national du système politico-administratif.

Dans le cadre de votre compétence, seul le secteur de l'Ami est en déficit grave.

Les travailleurs et les entreprises ne veulent pas de cotisations nouvelles. L'Etat ne verse plus qu'une partie des subventions promises et puise sans vergogne dans les réserves d'autres secteurs. Les emprunts se font à des taux de plus en plus élevés, même les banques ouvrières réclament plus de 10 p.c. comme taux d'intérêt appliqués à des institutions sociales.

Votre budget fait preuve de bonne volonté, mais les bonnes intentions paient peu. Je reconnais bien volontiers que devant la situation financière actuelle, personne ne possède la solution miracle : ni les ministres, ni les techniciens.

Mais chacun peut dire la vérité, prendre les mesures pour qu'elle soit connue de tous, et notamment du Parlement. Il faudrait aussi préciser — encore un point sur lequel je suis d'accord avec notre collègue M. De Rore — qui est chargé des mesures de coordination. Est-ce vous? Est-ce chez le Premier ministre, comme cela se fait beaucoup maintenant? Est-ce à cet échelon?

Cette vérité est indispensable car la sécurité sociale ne peut être rééquilibrée par les seuls moyens internes; son destin est lié à l'évolution globale de la vie économique et sociale. Cette évidence me paraît absente du budget dont vous avez hérité.

La nouvelle structure gouvernementale va alourdir davantage le processus de décision, confondre et noyer la responsabilité.

De même, je déplore le manque d'utilisation des études scientifiques portant sur l'avenir de la population. Je pense notamment aux réponses données, pour les trois régions socio-économiques, par le modèle Odyssée, mis au point par l'Université de Louvain-la-Neuve; les auteurs de l'étude tirent eux-mêmes la conclusion de cette évolution en ce qui concerne la sécurité sociale : « Les évolutions démographiques possibles s'inscrivent dans un contexte d'accroissement du vieillissement : en d'autres termes, il est illusoire d'espérer un allègement des contraintes démographiques, par exemple sur la sécurité sociale. La charge globale des jeunes et des âgés restera sensiblement la même. On pouvait espérer un allègement de cette charge en ce qui concerne les pensionnés entre 1980-1985 en raison de l'arrivée à la pension des classes creuses de la guerre de 1914-1918. Il n'en sera rien à cause de la prévision accordée de plus en plus à des personnes de moins de 60 ans. »

Examinant les conséquences de la charge démographique sous l'angle économique, les chercheurs de l'UCL arrivent à la conclusion que la charge économique à supporter par les actifs devient de plus en plus lourde.

De leur côté, les études menées au sein du Centre de la population et de la famille prouvent que si les pouvoirs publics veulent aider la Wallonie et Bruxelles, qui sont les deux régions les plus affectées par l'évolution démographique, c'est durant la période 1980-1985 qu'il faut agir. C'est dans les jeunes ménages, et non chez les pensionnés, qu'il faut investir si l'on veut préparer la rénovation de la population francophone. Par conséquent, maintenir le budget du secteur familial constitue le minimum de la politique à mener en la matière.

De telles constatations gênent ceux qui refusent de voir les réalités économique-sociales et proposent des mesures ignorant l'évolution démographique, les nécessités familiales et les spécificités régionales.

Quoi qu'il en soit, c'est en tenant compte de toutes ces données qu'il faut envisager la remise en ordre de la sécurité sociale mais aussi d'autres politiques, qu'elles soient poursuivies à l'échelon national ou très partiellement à l'échelon régional. Les réformes juridiques — que ce soit dans la sécurité sociale ou dans tout autre domaine — ne sont valables que dans la mesure où elles collent aux réalités économique-sociales. (Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuylen.

De heer Kuylen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, verschillende collega's van de CVP-fractie zullen nog spreken in dit debat. Bijgevolg zal ik mij beperken tot het stellen van enkele concrete vragen.

Terecht heeft de rapporteur de uiteenzetting van de minister van Sociale Voorzorg en Pensioenen geciteerd, waarin de doelstellingen van het sociaal overheidsbeleid worden belicht. Naast het beheer van de openbare financiën en de verbetering van het lot der misdeelden

wordt het behoud van de fundamentele verworvenheden van de sociale zekerheid duidelijk vooropgesteld.

Uit de financiële analyse van de verschillende budgettaire kredieten blijkt duidelijk dat wij hier te doen hebben met een soberheidsbegroting. Voor de voornaamste wettelijke toelagen geldt de nulgroei plus indexerings. Verder verklaart de regering dat zij in de sector van de sociale zekerheid een besparing van 13 miljard wil doen. Het hoeft wel niemand te verwonderen dat de sociale gesprekspartners het overleg met de regering willen plegen. De regering overigens is dezelfde mening toegedaan. Wij vinden deze intentie terug in het regeerakkoord van 14 mei 1980. Ik citeer :

« De regering zal op korte termijn een ontwerp van kaderwet voorbereiden betreffende de fundamentele hervorming van de sociale zekerheid en het, na overleg met de sociale gesprekspartners, bij het Parlement indienen. »

Op 28 mei jl. had op verzoek van de vakbonden een gesprek plaats waarbij toelichting werd gegeven over het tijdschema, de werkwijze en de inhoud van het sociaal-economisch overleg en de toestand in de sectoren van de sociale zekerheid.

Mag ik de heer Minister verzoeken, mij in kennis te stellen van het precies tijdschema en de bedoelingen van de regering omtrent de saneringsplannen betreffende de eerder vermelde 13 miljard besparing in de sociale sector, voor het jaar 1980? Welke werkwijze zal de regering hier volgen? Zal de regering de programmawet verder amenderen, of wordt een afzonderlijk initiatief genomen?

Deze vragen roepen een antwoord op gezien het dringend karakter waarmee de financiële toestand van het land dient aangepakt te worden.

In verband met de staatsfinanciën blijkt de regering zich in te spannen, ondanks de aangekondigde belastingvermindering, het begrotingstekort sterk te reduceren. Dit is een belangrijke beslissing, maar de vraag rijst op welke wijze men zal te werk gaan, en over welke middelen men beschikt om daarin te slagen.

Niemand zal de dringende noodzaak van een diepgaande sanering betwisten, doch daar waar het hoofdzakelijk gaat om toelagen voor de sociale zekerheid en de bestaanszekerheid, rijzen een aantal ernstige problemen. Ik wil slechts bij wijze van voorbeeld even stilstaan bij de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Zelfs in de veronderstelling dat de positieve maatregelen waarin het ontwerp van programmawet voorziet, nog vóór 1 juli kunnen worden genomen, zal het in 1980 met een tekort van 17 miljard worden afgesloten wat de ziekteverzekering betreft. Dit tekort is voor meer dan 10 miljard het gevolg van de niet-toepassing inzake toelagen van de bepalingen van de organieke wet van 9 augustus 1963.

Mijnheer de Minister, u staat hier voor een zeer delicate beslissing. Enerzijds is er de noodzaak om de lasten en de inspanningen tussen de verschillende sociale groepen evenredig en rechtvaardig te verdelen en anderzijds dient men deze maatregelen zo te moduleren dat zij aan die financiële verplichtingen voldoen zonder de grondslag van de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de andere sociale zekerheidsrechten aan te tasten.

Het is niet zonder belang, en het heeft een duidelijke politieke betekenis dat u in dit debat de woorden van uw geachte voorganger bevestigt.

Deze heeft in zijn inleidende uiteenzetting betoogd dat de maatregelen, die worden genomen, in geen geval de fundamentele verworvenheden van de sociale zekerheid in het gedrang mogen brengen.

In dit verband deel ik de bekommernis van de voorzitter van de commissie, de heer De Rore, die zeer duidelijk heeft verklaard dat het nuttig zou zijn de bedoelingen van de minister ter zake te vernemen.

Uw opdracht lijkt nog moeilijker wegens de recente beslissing om de begrotingen nog met 2,2 pct. te verminderen. Ik bevind mij hier trouwens opnieuw op dezelfde golflengte als collega De Rore.

Worden hier ook de toelagen voor de sociale-zekerheidssector bedoeld en moet het staatsaandeel voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering met 2,2 pct. worden verminderd?

Deze maatregel invoeren is de verdere verslechtering van de reeds zo ongunstige financiële toestand van de sector in de hand werken. De uitvoering van de gestelde maatregel kan voor uw begroting vermoedelijk een fictieve betere voorstelling inhouden, in feite echter zal het deficit van de ziekte- en invaliditeitsverzekering met ca. 2,2 pct. toenemen.

Die moeilijke financiële toestand van de ziekte- en invaliditeitsverzekering heeft uiteindelijk ook een behoorlijke weerslag op de thesaurie. De achterstallige rekeningen bedragen thans ongeveer 30 miljard. Indien er geen verandering komt en er geen maatregelen worden getroffen, kan de som van de achterstallige rekeningen op het einde

van het jaar op zowat 45 miljard worden geraamd. Van dit bedrag is ongeveer 34 à 35 miljard aan ziekenhuizen verschuldigd. Het is u niet onbekend dat deze laatste dag aan dag hogere sommen ontfangen en dit tegen een buitensporige intrest van 17 à 18 pct. Aan het jaareinde dreigt dus weer de catastrofe, die eind vorig jaar gelukkig kon worden voorkomen. Daarbij komt nog dat, benevens de hoge kostprijs van die leningen, meerdere ziekenhuizen het steeds moeilijker hebben om leningen te bekomen, omdat hun kredietlijnen in vele gevallen overschreden zijn.

Wil men nog grotere drama's vermijden, moet de ziekteverzekering tijdens de eerstkomende dagen ten minste een gedeelte van haar schuld vereffenen door het ter beschikking stellen van de nodige kapitalen.

Sommige instellingen kunnen nog met moeite hun personeel betalen. Het is niet de eerste maal dat deze onverkwikkelijke toestand wordt aangeklaagd.

De regering dient dringend een aantal maatregelen te nemen om de toestand te deblokken, waaronder de voornaamste maatregel dat de ziekte- en invaliditeitsverzekering over de nodige kasmiddelen moet beschikken om een aanzienlijk gedeelte van haar schuld te vereffenen en dit zowel om de ziekenhuizen uit de nood te helpen als om haar eigen uitgaven niet nodeloos verder te bezwaren.

Het hoeft trouwens niet onderstreept te worden dat de hoge intresten, waarover ik het zoëven had, uiteindelijk ten laste vallen van de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Mijnheer de Minister, ik doe een beroep op u om de adequate maatregelen te treffen die vereist zijn. Het lijkt mij geboden dat u, in overleg met uw ambtgenoten van Financiën en van Begroting, een oplossing bereikt, waarbij de ziekte- en invaliditeitsverzekering de nodige kredieten worden toegewezen.

Mag ik tenslotte enkele vragen stellen die bij lezing van het verslag zijn opgeroepen, en waarop de heer minister misschien antwoord kan geven?

Op bladzijde 15 van het verslag-Claeys wordt onder titel IV : « Verwezenlijkingen in 1979 en de sociale uitkeringen in 1980 » opvattingen weergegeven omtrent de hervorming van de sociale zekerheid en de basissteunpunten waarop deze hervorming dient te stelen.

Ik citeer punt 2 op bladzijde 15 : « De hervorming moet het behoud verzekeren van het huidige peil van de inkomsten van de sociale zekerheid. »

De vraag is hieromtrent duidelijk : Wat wordt er overwogen om de verplichtingen van het Rijk weer volgens stabiele criteria toe te kennen zodat weer sluitende begrotingen kunnen worden opgemaakt?

De zin van deze vraagstelling zal wel niemand ontgaan omdat wij weten dat er duidelijke criteria hebben vastgelegd door de eerder geciteerde wet, maar die door omstandigheden allerhande steeds werden gewijzigd en aangepast aan de reserve die nog voorradig is in andere sectoren dan de ziekteverzekering.

Punt 3 luidt : « De hervorming beoogt de solidariteit te versterken tussen de sterke en de zwakke sectoren. »

Is het geoorloofd om nadere informatie te verzoeken over dit belangrijk aspect? Waaraan wordt concreet gedacht om een oplossing te geven aan de ongelijke bijdragenlast van arbeidsintensieve en kapitaalintensieve bedrijven?

Meer bepaald, over welke techniek beschikt men nu de Nationale Arbeidsraad in zijn document van 30 april 1980 heeft gezegd dat de modulering op basis van de toegevoegde waarde geen haalbaar objectief is?

Punt 7 van het eerder geciteerd verslag zegt dat de hervorming de mogelijkheid moet bieden op het gebied van de berekening van de bijdragen, de deeltijdse en de voltijdse arbeid op gelijke voet te plaatsen. Wij kennen het advies van de Nationale Arbeidsraad van 29 mei 1980 en vragen de minister of wij ons in dit verband kunnen verwachten aan een initiatief van de regering of aan een ontwerp van wet.

Ik dank de minister voor de aandacht die hij zal schenken aan de opgeworpen problemen. Uw taak, Mijnheer de Minister, is ver van eenvoudig. Verschillende sprekers hebben er reeds op gewezen en ik ben er mij ten zeerste van bewust dat u, naast uw grondige kennis van de sociale sector, ook begrip en rechtvaardigheid opbrengt en open staat om de standpunten te moduleren en in de besprekingen de gewenste resultaten te bereiken. In deze moeilijke tijd van economische depressie is het uiterst moeilijk grote sociale akkoorden te bekomen. Nochtans moet het behoud van een rechtvaardige sociale structuur een voldoende inzet zijn om te geloven in een vruchtbaar overleg. Dit overleg zal in vrij moeilijke omstandigheden zijn verloop kennen. Interne tegenstellingen van belangen tussen de betrokken partijen, het verder om zich heen grijpend corporatisme van sectoriële belangen — de groeiende afstand van sociale en economische waarden —

benadering tussen Noord en Zuid. Al deze feitelijkheden worden dan nog sterk beïnvloed in een steeds sterker wordende economische regressie met al de catastrofale gevolgen voor het sociaal beleid.

Er werden reeds cijfers genoemd. Harde werkelijkheid klinkt door uit bepaald cijfermateriaal. Wanneer men de beleidslijnen voor het plan 1981-1985 nauwkeurig nagaat, is men getroffen door de ongunstige vooruitzichten op verschillende domeinen. Onnodig te vermelden dat de sociale zekerheid en de overheidsfinanciën ook hier een voorname zorg uitmaken.

In een recent verslag ten behoeve van de commissie voor de Sociale Zekerheid van de Nationale Arbeidsraad heeft het Planbureau onrustbarende cijfers aangehaald. Het relatief karakter van deze cijfers wordt door de auteurs erkend.

De prognose voor 1985 stelt het probleem in alle scherpheid. De gecumuleerde tekorten en de rijksschuld ten opzichte van de ziekte- en invaliditeitsverzekering zou dan meer dan 87 miljard bedragen. Voor de sector van de pensioenen spreekt men van tekorten die in 1985 zouden oplopen tot 130 miljard. Deze prognoses gaan uit van het feit dat de conjunctuur zou blijven dalen en dat het beleid van de sociale zekerheid ongewijzigd zou voortgaan. Wij menen dat dit laatste niet in de bedoeling ligt van de minister van Sociale Voorzorg.

Wat de herziening van de sociale zekerheid betreft, spreken wij de wens uit dat de aankondigde raamwet dringend zou worden besproken met de sociale gesprekspartners, in een open geest, met een zin voor gepaste verantwoordelijkheid aan beide zijden en een juiste benadering van de problemen, in het perspectief van de grondig gewijzigde omstandigheden. Dit overleg zal dringend moeten gebeuren. Ik ben er trouwens van overtuigd dat de eerstkomende weken leerzaam zullen zijn en tevens zullen aanwijzen of er een kans op slagen is of niet.

Wat ook het gevolg moge zijn, ik meen dat het Parlement en ook onze partij de moed zullen moeten opbrengen aan bepaalde verwachtingen op dat punt te beantwoorden. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vergeylen.

De heer Vergeylen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, hoewel wij reeds de zesde maand van dit begrotingsjaar zijn ingegaan, en inmiddels ook een nieuwe regeringsverklaring in het Parlement is goedgekeurd, met daarbij een belangrijk hoofdstuk over de sociale zekerheid, vinden wij de behandeling van deze begroting voor 1980 toch nog voldoende belangrijk om in deze bespreking het woord te nemen.

Collega Kylen heeft zoëven reeds de grote krachtlijnen van deze begroting gecommentarieerd en ook vragen en beschouwingen van algemene aard geformuleerd.

Ik zal mij derhalve beperken tot enkele specifieke problemen.

Allereerst het probleem van het huispersoneel-dienstboden en de werkloosheid.

Hoewel wij weten dat in deze problematiek de minister van Tewerkstelling en Arbeid mede bevoegd is, toch lijkt het ons aangewezen uw bijzondere aandacht en inzet te vragen.

Het huispersoneel is onderworpen aan de sociale zekerheid behoudens wat betreft de verzekering tegen onvrijwillige werkloosheid.

Ik weet dat u dit probleem kent zodat ik hier niet in detail hoef te treden.

Sedert 1970, jaar waarin maatregelen werden genomen om dit personeel te onderwerpen aan de regeling der jaarlijkse vakantie alsmede aan het stelsel der gezinsvergoedingen, hadden wij goede hoop dat ook de regeling der werkloosheid van toepassing zou worden gebracht. Na tien jaar actie van deze werknemerscategorie staan wij echter nog even ver. En toch gaat het niet om wereldschokkende beslissingen, gezien slechts twee zaken dienen te worden geregeld: ten eerste, het huispersoneel en hun werkgevers bijdrageplichtig maken voor de sociale zekerheid, sector werkloosheid; ten tweede, het recht toekennen aan het huispersoneel op werkloosheidsvergoeding bij onvrijwillige volledige werkloosheid.

Vele beloften werden reeds afgelegd en de Nationale Arbeidsraad heeft ter zake advies uitgebracht in het document nr. 535. Dit advies dateert van 29 november 1976 en zegt dat het recht op werkloosheidsvergoeding moet worden toegekend aan het huispersoneel en passende preventie- en controlemaatregelen moeten worden gezocht.

Het beheescomité van de RVA verleende destijds eveneens gunstig advies om volledige werkloosheid (dus niet bij gedeeltelijke en toevallige werkloosheid) te vergoeden.

Het is nu vier jaar geleden dat deze vraag voor het huispersoneel scherper werd gesteld, gezien de economische moeilijkheden ook de werkzekerheid van dit personeel kwam bedreigen.

Het is ongeoorloofd deze groep van werknemers verder te benadelen. Wij rekenen erop dat u onverwijld maatregelen zult willen nemen om deze toestand te verhelpen. Ons inziens moet hiervoor niet worden gewacht tot de bespreking van de fundamentele hervorming van de sociale zekerheid. Onrechtvaardigheden moeten direct uit de wereld worden geholpen. Wat op dit stuk mogelijk is in onze buurlanden moet ook bij ons mogelijk worden gemaakt.

Graag mochten wij, Mijnheer de Minister, uw intenties hierover vernemen, zelfs met de variante dat de aankondigde fundamentele hervorming van de sociale zekerheid geen ingang zou vinden begin 1981.

Een tweede probleem behoort tot de sector van de ziekteverzekering, meer speciaal het koninklijk besluit van 23 januari 1980 betreffende de herziening van de hoedanigheid van gerechtigde met personen ten laste, voor de nieuwe invaliden.

Dit koninklijk besluit bevat een besparingsmaatregel van een erg verdacht allooi, gezien hierin een besparing wordt nagestreefd op de sociale uitkering van langdurig zieke mensen.

Inderdaad, langdurig zieken ontvangen na één jaar ziekte als vervangend maandloon een uitkering ten bedrage van 65 pct. van het vroegere loon, indien zij gezinslast hebben, ofwel 43,5 pct., indien zij alleenstaande zijn.

Bedoeld koninklijk besluit verandert de omschrijving van het begrip gezinslast: een gehuwde man valt niet meer onder het begrip gezinslast indien zijn vrouw een inkomen heeft boven de 44 132 frank bruto op jaarbasis; kinderen worden niet meer als gezinslast aanvaard indien de vrouw of andere personen waarmee de invalide samenwoont een inkomen hebben boven de 44 132 frank; inwonende ouders of grootouders worden niet meer als gezinslast aangerekend indien iemand in het gezin een inkomen heeft van meer dan 44 132 frank.

In al deze gevallen is het feit dat men samenleeft met iemand die een inkomen heeft dat het bedrag van 44 132 frank bruto per jaar overschrijdt, er de oorzaak van dat de invaliditeitsuitkering terugvalt van 65 pct. op 43,5 pct.

Voor vele langdurig zieken, vooral voor de nieuwe invaliden, betekent dit concreet dat zij door deze maatregel een inkomensverlies ondergaan dat veel groter is dan het kleine bijkomende inkomen dat uit de bijverdienste (soms klein pensioentje) wordt gehaald. In bepaalde gevallen bedraagt dit inkomensverlies meer dan 80 000 frank. Dergelijke maatregel betekent een gevoelige ondermijning van de bestaanszekerheid van langdurig zieke mensen, die bovendien als zieken veel bijkomende uitgaven hebben voor geneeskundige verzorging, verplaatsing, woning enzovoort, welke een gezonde mens niet heeft.

De beoogde gelijkshakeling met de werkloosheidsreglementering houdt geen steek, daar de situatie van een invalide niet te vergelijken valt met die van een werkloze.

Indien men dan nog de modaliteiten om in de ziekteverzekering als gezinshoofd te worden beschouwd veel strenger stelt dan in de werkloosheidsverzekering, kunnen wij hoegenaamd niet meer volgen.

Wij verzoeken u dan ook, Mijnheer de Minister, een spoedige herziening van dit koninklijk besluit na te streven en zelfs maatregelen te nemen om de financiële situatie van de langdurig zieken te verbeteren door onder meer de reeds vier jaar oude wet op het vakantiegeld uit te voeren.

Aldus zullen de zwaksten, althans volgens het regeerakkoord, daadwerkelijk worden beschermd.

Als voorlaatste probleem wens ik uw aandacht te vragen voor het koninklijk besluit van 8 januari 1980 inzake de jaarlijkse vakantie.

Alhoewel dit koninklijk besluit een verbetering bevat, toch stellen wij vast dat terzelfder tijd in de bijlage een nieuwe tabel wordt ingevoerd waarin per schijf van bezoldigde dagen het aantal maximumvakantiedagen is vastgelegd.

Deze nieuwe tabel is nadelig in deze zin dat voor een kleiner aantal bezoldigde of gelijkgestelde dagen dan vroeger, vakantiedagen moeten worden genomen.

Dit betekent dat de werknemer vlugger tot een of meer vakantiedagen komt, doch met een gelijke vakantievergoeding, zodat de gemiddelde vakantievergoeding per dag erop achteruitgaat.

Het treft ons dat dergelijke koninklijke besluiten genomen worden die onbetwistbaar een achteruitgang betekenen op de bestaande toestand.

Wij kunnen niet aanvaarden dat aldus sociale verworvenheden worden afgeknaagd, vooral niet wanneer er sprake is van een grondige hervorming van de sociale zekerheid.

Als laatste punt wens ik de berekeningswijze van de sociale-zekerheidsbijdrage te behandelen. Collega Kylen heeft er daarnet ook over gesproken. Ik wens deze problematiek echter op een zeer bijzondere manier te benaderen.

Eminente personen en instellingen hebben reeds lang nieuwe berekeningsmethodes ontwikkeld. Wij stellen vast dat, ondanks de financiële moeilijkheden van de sociale zekerheid, men stevast het hekken aan de oude stijl laat hangen.

De huidige methode waarbij de financiële middelen van de sociale zekerheid voor ongeveer twee derde geheven worden op slechts één bepaalde productiefactor, namelijk de arbeid, heeft nefaste invloed ten aanzien van de werkgelegenheid.

De arbeidsintensiviteit wordt benadeeld.

Dit komt duidelijk tot uiting in de vele faillissementen, al of niet uitgelokt door de maatschappelijke zekerheid, en waarbij de arbeidsintensieve ondernemingen het grootste aantal vertegenwoordigen.

Wij vermelden hierbij in het bijzonder de sectoren textiel, breigoed, confectie en bouwnijverheid die erg zijn benadeeld.

Terecht stelt men in bepaalde kringen de vraag of het loon als inkomingsbasis de werkgelegenheid niet ontmoedigt, te meer daar op de « loonkost » lasten worden gelegd die niet, of niet meer, noodzakelijk rechtstreeks verband houden met de tewerkstelling of met de productie.

Ten einde de tewerkstelling op arbeidsintensieve basis niet verder te ontmoedigen, menen wij dat er dringend werk moet worden gemaakt van de modulering van de bijdragen, die erin kan bestaan een veranderlijke coëfficiënt toe te passen naargelang van de ondernemingen, de bedrijfstakken of subsectoren waartoe de ondernemingen behoren, zonder dat hierdoor het globale volume van de ontvangsten van de sociale zekerheid wordt beïnvloed.

Wij hopen, Mijnheer de Minister, dat u in de komende maanden de scheeftrekking ten nadele van de factor « arbeid » of « tewerkstelling » zult kunnen rechtzetten, vanzelfsprekend ten nadele van de andere productiefactoren, wat, mijns inziens, echter niet onredelijk en ongewenst is. Het rapport van de Nationale Arbeidsraad van 30 april jongstleden is op dit vlak zeker een grondige studie waard.

Met de wetenschap dat u onze bedenkingen zult onderzoeken, en met de hoop dat u bij de aanstaande onderhandelingen en overleg met de sociale partners tot een spoedig en voldoende resultaat mag komen, wensen wij ons vertrouwen uit te spreken door uw begroting goed te keuren. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Poulain.

M. Poulain. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, le PS votera le budget qui nous est présenté, mais je voudrais néanmoins émettre, à cette tribune, quelques considérations, encore que je me rende compte du peu d'intérêt que cela puisse avoir dans la discussion d'un budget qui, déjà, est pratiquement engagé à 50 p.c., d'où la brièveté de mon intervention.

Je voudrais, Monsieur le Ministre, que vous m'excusiez, si à certains moments je déborde des limites de vos attributions, mais nous sommes dans un pays où, actuellement, il est difficile de savoir qui fait quoi. En effet, la politique sociale qui, à mon avis, devrait être regroupée dans un seul département, est soumise à la tutelle de plusieurs ministres.

De plus, le changement de gouvernement a fait que vous, Monsieur le Ministre, devez défendre un budget que vous n'avez pas conçu et, de plus, alors que le précédent ministre de la Prévoyance sociale avait dans ses attributions le secteur des pensions, ce n'est pas aujourd'hui le cas. Ce secteur est, en effet, de la compétence du ministre des PTT.

La sécurité sociale est l'une des plus importantes réalisations de notre état de bien-être. Elle doit prévoir la sécurité d'existence pour tous ceux dont la situation ou les conditions de vie sont déséquilibrées par des facteurs physiques, psychologiques ou sociaux. Elle doit être l'instrument d'une répartition plus équitable des revenus. Mais pour que cet objectif soit atteint, compte tenu de la situation financière défavorable due à la crise, il faut que le système soit réformé sur base d'une solidarité renouvelée et d'une plus grande efficacité.

Voilà ce que nous entendons depuis plusieurs années à chacune des déclarations gouvernementales.

Et cela est vrai. Il est urgent que certaines incohérences et inégalités qui caractérisent encore notre système social soient supprimées.

Il est vrai qu'une réforme fondamentale s'impose et que la sécurité sociale, dans sa forme actuelle, n'est plus le symbole de la solidarité. Il est vrai que l'organisation de la sécurité sociale en secteurs, et donc sans la moindre solidarité prévoyant le financement entre les secteurs, entraîne une situation catastrophique, tantôt dans un secteur, tantôt dans l'autre.

De 1976 à 1980, les crédits budgétaires pour le département de la Prévoyance sociale, sont passés de plus ou moins 63 milliards à 90 milliards, et la part la plus importante de ces crédits est réservée aux subsides à l'Inami à raison de 85 p.c.

Mais est-ce la faute des malades ? Est-ce la faute des invalides ? Nous vivons dans une période qui a vu se multiplier d'une manière infernale les prestations médicales et paramédicales.

C'est tout à fait normal que la politique de santé coûte de plus en plus cher, mais lorsqu'on parle de mesures effectives qui permettraient d'opérer une sélection dans les dépenses de l'assurance maladie-invalidité, il ne serait pas tolérable de demander des sacrifices aux petits revenus sans préalablement demander un effort complémentaire aux hauts revenus, surtout lorsque ces revenus proviennent ou bénéficient des différents avantages de la sécurité sociale. Il faudrait avoir le courage politique de limiter les interventions de la sécurité sociale dans le cas de certains revenus. On pourrait ainsi fixer un plafond au-delà duquel il n'y aurait plus lieu de faire jouer la solidarité, mais par contre les interventions ne devraient jamais être inférieures à un revenu plancher à déterminer, que ce soit en matière d'indemnités Inami ou d'allocations familiales ou de chômage.

Toujours dans le cadre de cette réforme, il est évident que des sacrifices doivent être exigés du corps médical et des firmes pharmaceutiques dont on connaît les bénéfices importants ; à ce sujet, à cette même tribune, je demandais l'an dernier au ministre de la Prévoyance sociale ce qu'il pensait de l'instauration d'un carnet de prestations médicales qui accompagnerait le bénéficiaire et sur lequel seraient mentionnées les différentes prestations prescrites et effectuées, ce qui aurait pour résultat de fournir, sans délai et sans répétition inutile d'examen, des éléments utiles à la précision d'un diagnostic et à l'orientation d'une thérapeutique.

Je disais aussi qu'un volet très important de l'assurance-soins de santé est le secteur des médicaments qui, budgétairement, représente une dépense de plus ou moins 20 milliards pour le seul régime général, puisque l'on sait que dans le régime des indépendants, les médicaments ne sont pas remboursés, en dehors des spécialités pharmaceutiques admises pendant une période d'hospitalisation.

Or, dans l'arsenal des spécialités pharmaceutiques, il existe une gamme de médicaments qui, avec des modes d'action pharmacodynamique ou des formules chimiques variables, donnent des effets thérapeutiques égaux ou comparables, alors que ces divers produits ont néanmoins des prix publics parfois très différents.

Et si, au cours de l'année 1979, des discussions au sein de l'Inami, portant sur le bien-fondé des prix publics, ont eu pour effet de retarder ou d'empêcher l'admission de certaines spécialités pharmaceutiques ou de provoquer leur exclusion de la liste des spécialités admises, cela est insuffisant et il faudrait, une fois pour toutes, coordonner les mesures en matière d'admission des spécialités sur le marché belge et de fixation de leur prix.

Tout enregistrement d'une spécialité, au même titre que toute agrégation d'un service hospitalier par le ministère de la Santé publique doit en garantir la qualité et l'admissibilité au remboursement de l'assurance-soins de santé.

De même, toute fixation d'un prix public par le ministère des Affaires économiques doit valider ce prix comme servant de base au calcul de l'intervention de l'assurance-soins de santé.

C'est dans ce cadre que se situe la seule compétence de l'assurance-soins de santé pour déterminer les modalités de son intervention dans le coût de ces spécialités, en tenant compte précisément de ces divergences dans les prix publics, même lorsqu'il s'agit de produits à effets thérapeutiques comparables.

Il va de soi que le volume des dépenses de l'assurance est directement influencé par le prix des médicaments prescrits et que la fixation des prix publics, en dehors de la compétence de l'Inami, doit s'accompagner de la possibilité, pour celui-ci, d'agir sur le choix de la prescription.

Je suis évidemment d'accord sur le fait que la liberté thérapeutique du médecin domine ce choix de la prescription et que cette liberté est avant tout orientée par la recherche de la plus grande efficacité.

Toutefois, à effet thérapeutique égal, le médecin peut être influencé par deux facteurs : l'un, par la plus grande économie pour l'assurance et l'autre, par la moins lourde intervention personnelle du bénéficiaire.

Pourriez-vous, Monsieur le Ministre, me dire si, depuis l'an dernier, quelque chose a été entrepris dans ces deux domaines et si des mesures concrètes ont déjà été mises en application.

Nombreux sont ceux qui se posent aujourd'hui la question de savoir s'il y a ou non faillite du régime et plus précisément quel crédit il faut accorder aux rumeurs selon lesquelles les caisses de pensions seront vides d'ici peu. Le problème n'est pas si simple ! Sans vouloir apporter de l'eau au moulin de ceux qui prophétisent cette fameuse faillite, constatons quand même que leur affirmation devient chaque jour plus crédible.

En effet, une des conséquences, sans doute la plus grave de la crise actuelle, est la mise en péril de la sécurité sociale, étant donné que celle-ci est essentiellement assurée par le produit du travail.

Il est évident qu'en raison du chômage, la masse salariale, sur laquelle on prélève ces cotisations, diminue.

Par contre, les risques que veulent couvrir les divers secteurs de la sécurité sociale subsistent, eux, sans changement. Cette simple constatation, qui implique un déséquilibre progressif entre les ressources disponibles et les besoins à couvrir, hypothèque, non seulement tout développement de la sécurité sociale, mais aussi le simple maintien des droits acquis.

Indépendamment de la crise économique, non seulement les risques subsistent en qualité mais de plus, en ce qui concerne les pensions, augmente en quantité en raison même du vieillissement de la population.

En Belgique, les hommes de plus de 65 ans et les femmes de plus de 60 ans représentaient en 1951, 13,9 p.c. de la population, alors qu'actuellement, nous avons largement dépassé les 17 p.c.

Le rapport bénéficiaires-cotisants se dégrade, aidé en cela par l'accroissement du nombre des prépensionnés.

Ceci démontre que, particulièrement en matière de pension, il y a un risque grave de déséquilibre financier qui compromet lourdement le système lui-même.

Aussi, est-il urgent pour les pouvoirs publics de prendre conscience du problème et de rechercher, en priorité, les moyens susceptibles de garantir à la fois le maintien des avantages acquis et, si possible, l'amélioration de certaines situations encore manifestement marginales.

La pension est par excellence l'acquis social qui couronne la carrière du travailleur et qui lui garantit un troisième âge serein. La sauvegarde de sa qualité autorise toutes les audaces visant à obtenir l'élaboration éventuelle d'un nouveau système destiné à récupérer celui que nous connaissons à l'heure actuelle.

Je me réjouis de l'effort consenti par le gouvernement en faveur des plus déshérités, qui permettra le relèvement des minima de pensions, une mesure qui sera des plus appréciées par ceux qui se trouvent dans l'état de besoin.

Seulement, il faudra que, dans les années à venir, les crédits nécessaires à cette initiative soient prévus également. Dans le cas contraire, la charge prévue devrait être supportée au budget de l'ONPTS, ce qui aggraverait la situation de cet organisme qui, comme je l'ai rappelé, il y a quelques instants, entrevoit déjà d'énormes difficultés pour l'avenir.

Pour limiter le nombre de chômeurs, le gouvernement précédent a créé un système de prépension dit « prépension spéciale » qui, il est vrai, présente des aspects favorables pour certains bénéficiaires. Cependant, cette disposition a une fois encore pour effet d'augmenter les charges de la Caisse de pensions.

C'est pour toutes ces raisons, et notamment, comme je l'ai rappelé tantôt, la prolongation de la durée de la vie, la croissance du nombre des pensionnés, l'augmentation des pensions aussi, que les charges annuelles de ce parastatal ne font qu'augmenter alors que le gouvernement n'augmente pas ses subventions dans les mêmes proportions.

Puis-je, Monsieur le Ministre, vous demander s'il entre dans les intentions du gouvernement de prendre les mesures nécessaires afin de remédier à cet état de choses ?

Enfin, dans un autre domaine, mais toujours dans le but de limiter les dépenses ou d'augmenter les recettes de certains organismes d'intérêt public, ne peut-on envisager leur regroupement ?

Et je pense ici à deux institutions comme le Fonds des maladies professionnelles et le Fonds des accidents du travail qui, toutes deux, ont un point commun.

En effet, le but de l'une est la réparation des affections contractées par le travail et l'autre la réparation des accidents survenus au cours du travail ou sur le chemin du travail, encore que, en ce qui concerne le Fat, il a plutôt une mission de contrôle puisque, dans notre pays, et contrairement à la plupart des pays voisins, ce sont les compagnies d'assurances qui établissent les dossiers et paient les indemnités et rentes aux victimes du travail.

A ce sujet, je me demande pourquoi la gestion des capitaux de rentes des victimes accidentées du travail n'est pas confié au Fat plutôt qu'aux compagnies d'assurances qui en tirent un profit qui, en principe, devrait revenir aux victimes elles-mêmes.

Cette mesure permettrait une simplification administrative importante étant donné qu'une seule assignation serait adressée à la victime alors qu'actuellement, l'organisme assureur agréé pour le service des rentes paie la rente et que le Fat paie l'allocation de péréquation sur cette même rente.

Enfin, je demanderai, Monsieur le Ministre, votre particulière attention pour l'examen d'une proposition qui est soumise à votre département au sujet d'une modification des sanctions à appliquer aux assureurs qui ne remplissent pas leurs obligations envers les victimes.

Monsieur le Ministre, comme je l'ai déclaré au début de cette intervention, je me rends compte que les quelques considérations que je viens d'émettre ne pourront être mises à profit pour le budget de 1980, mais peut-être puis-je espérer que dans l'élaboration de celui de 1981, vous pourrez en tenir compte. (*Applaudissements sur divers bancs.*)

M. le Président. — Nous poursuivrons cette discussion cet après-midi à 14 heures.

Wij zullen deze bespreking deze namiddag te 14 uur voortzetten.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

1° Par Mme Mayence-Goossens et M. Coen, insérant un article 43bis dans la loi du 29 mars 1962 organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend :

1° Door Mevr. Mayence-Goossens en de heer Coen, tot invoeging van een artikel 43bis in de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw;

2° Par M. Deleeck concernant la présentation du budget du ministère de la Prévoyance sociale.

2° Door de heer Deleeck, betreffende de voorstellingswijze van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 12 h 30 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 12 u. 30 m.)